

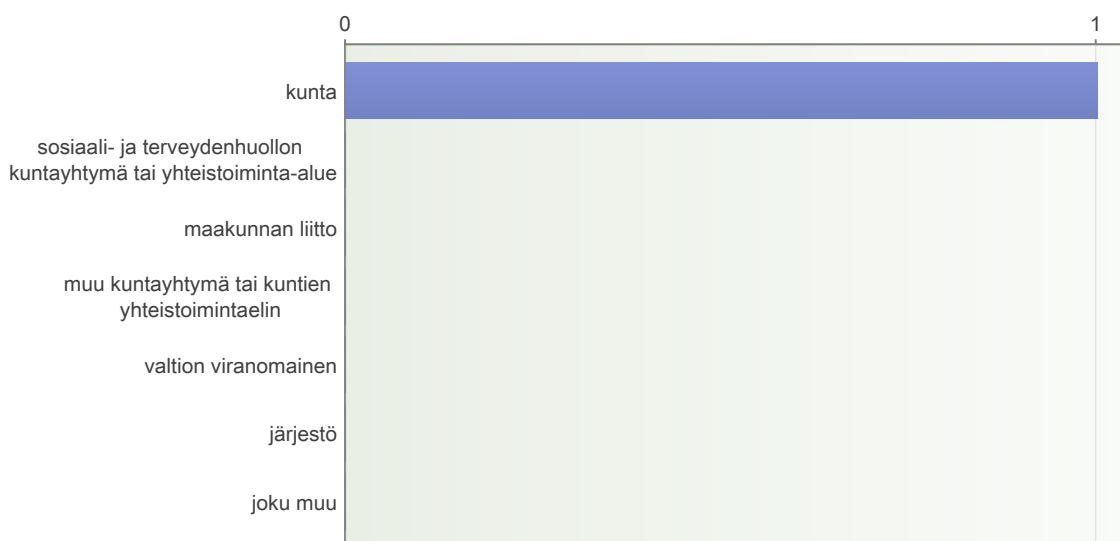
1. TAUSTATIEDOT

Vastaajien määrä: 1

Vastaajatahon virallinen nimi	Vastauksen kirjanneen henkilön nimi	Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot	Lausuntopyyntöä käsittelevä päivämäärä toimielimessä	Toimielimen nimi
Heinäveden kunta	Asta Salo	Riitta A. Tilus, Kermanrannantie 7, 79700 Heinävesi, 0405505811,riitta.a.tilus@heinavesi.fi	31.10.2016	Heinäveden kunnanvaltuusto

2. Onko vastaaja

Vastaajien määrä: 1

3. 1. Voidaanko esityksellä kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaistasaatavuutta? Jos ei, niin miten ehdotusta tulisi siltä osin muuttaa?

Vastaajien määrä: 1

- Sote- ja maakuntauudistus on Heinäveden kunnalle tärkeä uudistus, koska olemme jo toteuttaneet sote-uudistuksen Pohjois-Karjalan kuntien kanssa. Sen kautta voidaan turvata keskeiset palvelut yhdenvertaisesti heinävetisille ja kaikille pohjois-karjalalaisille myös jatkossa, mikäli Heinäveden kunta lakiesityksen ja voimaantulon mukaan siirretään Pohjois-Karjalan maakuntaan. Heinäveden kunta pitää tärkeänä, että uudistus kokonaisuudessaan etenee esitettyssä aikataulussa.

Uudistuksella on mahdollista saavuttaa monia synergiaetuja kokoamalla toimintoja maakuntiin:

1. Sosiaali- ja terveyspalveluiden integraatio

- sisältäen sosiaali- ja terveyspalvelut, pelastustoimen ja ensihoidon (Siun Sote)

2. Aluekehityksen integraatio:

- sisältäen kehittämistoimien (strateginen alueiden kehittäminen, ennakointi ja tilastopalvelu, alueidenkäyttö, työvoima- ja yrityspalvelut) ja rahoituspalveluiden integraation yritys- ja kehittämisrahoituksessa

(rakennerahastot, maaseuturahasto, kansalliset rahoitusvälineet). Asiakkaiden ja maakuntien yhdenvertaisuuden takia jatkovalmistelussa on tärkeää varmistaa Tekesin, Finpron ja Finnveran asiantuntijapalvelujen saatavuus kaikissa maakunnissa.

Maakuntamallilla voidaan kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palveluiden yhdenvertaista saatavuutta. Kolmen miljardin euron kustannusten kasvun hillintä on mahdollista, mikäli valtio pidättäytyy tulos- ja tavoiteohjauksessa ja jättää maakunnille riittävän liikkumavapauden päättää miten palvelut tuotetaan. Normiohjaus ei yksinkertaisesti sovi Suomen tyyppiseen maahan, jossa toimintaolosuhteet ovat kovin erilaiset taajaan asutuissa kaupungeissa ja harvaan asutuilla alueilla.

Nyt lausunnolla oleva sote-ratkaisu, jossa sote-järjestämistä siirretään maakunnille, parantaa alueiden välistä yhdenvertaisuutta.

Maakuntien rahoituksen perustuminen todelliseen palvelutarpeeseen parantaa palvelujen yhdenvertaisuutta.

Valinnanvapausmalli ja vahva markkinaohjaus voivat toteutumistavasta riippuen jopa heikentää yhdenvertaisuutta erityisesti harvaan asutuilla alueilla ja siellä, missä markkinat eivät toimi. Käytännössä yhdenvertaisuuden toteutuminen riippuu pitkälti valinnanvapausmallista ja miten laajasti valinnanvapaus otetaan käyttöön. Valinnanvapausmalli tulee valmistella siten, ettei se johda julkisen palvelutuotannon ja -verkon alasajoon ja sitä kautta väestön hyvinvointi- ja terveyserojen lisääntymiseen. Valinnanvapausmalliin liittyy riski päällikkäisten kustannusten syntymiseen. Yhtiöittämisvelvoitteen vaihtoehtona tulisi olla mahdollisuus palvelusetelien käyttöönotolle, mistä maakunnalla tulisi olla oikeus päättää.

4. 2. Antaako esitys riittävät edellytykset saavuttaa 3 miljardin euron kustannusten kasvun hillinnän tavoite? Jos ei, miten tavoitteen saavuttamisen edellytyksiä voitaisiin parantaa?

Vastaajien määrä: 1

- Uudistuksen lähtökohta sosiaali- ja terveydenhuollon integraatiosta maakuntiin on hyvä ja kannatettava. Uudistuksella on mahdollista saavuttaa esitetyt säästötavoitteet, mikäli maakunnilla (18) on aito itsehallinto päättää asioista tarkoituksenmukaisella ja kustannustehokkaalla tavalla. Maakunnilla jo olemassaolevat ratkaisut hyödynnettäisiin vahvemmin yhteishankinnoissa, hallintopalveluissa, tietojärjestelmissä ja tilakysymyksissä. Tehokkaampi malli tilaratkaisuissa olisi, että maakunta itse vastaisi omista tiloistaan ja niiden vuokraamisesta. Tilakysymysten osalta tulisi lainsäädännössä olla mahdollisuus edetä kuntien kanssa neuvotteluteitse tehokkaampiin ja tarkoituksenmukaisempiin tilaratkaisuihin jo siirtymäaikana. Uudistuksen ensi vaiheessa isona riskinä on kustannusten kasvu johtuen erityisesti merkittävistä panostuksista kansallisiin tietojärjestelmiin ja toisaalta se, että valtakunnallinen tilayhtiö luo helposti tehottomuutta ja kankeutta tilojen käyttöön.

Valtakunnallisten palvelukeskusten toimintaa koskevat esitykset tulisi poistaa lainsäädännöstä ja sen sijaan vahvistaa maakuntien aitoa itsehallintoa ja mahdollisuutta vaikuttaa itse taloudellisesti tehokkaisiin ratkaisuihin. Mikäli valtakunnalliset palvelukeskukset kuitenkin toteutetaan, niiden toimintaa tulee rajata nykyisestä huomattavasti. Valtakunnallisten palvelukeskusten perustaminen on myös merkittävä riski koko uudistuksen onnistuneelle toteutukselle vuoden 2019 alusta, turvallisempaa olisi tukeutua maakuntien olemassaoleviin järjestelmiin ja käytäntöihin. Esimerkiksi Pohjois-Karjalassa toimii Pohjois-Karjalan tietotekniikkakeskus ja maakunnallinen hankintatoimi, joita kattavasti käyttävät kuntayhtymät, Siun sote ja kunnat. Näillä käytössä olevilla toimintavoilla myös kunnat ovat mukana, kun taas lakiluonnosten perusteella ne jäisivät palvelukeskusten ulkopuolelle. Toiminnalliset ja taloudelliset hyödyt maakunnallisella jo toimivalla ratkaisulla ovat mittavat. Valtion tulee pidättäytyä vain tulos- ja tavoiteohjauksessa ja jätettävä maakunnille riittävän laaja liikkumisvapaus toimintojen ja palvelujen järjestämisessä. Normiohjaus ei yksinkertaisesti sovellu samanlaisena erilaisille Suomen alueille. Em. tekstiponsi.

5. 3. Toteutuuko demokratia esityksessä riittävällä tavalla? Jos ei, miten esityksen kansanvaltaisuutta voisi vahvistaa?

Vastaajien määrä: 1

- Uudistuksen myötä vahvistetaan aluetasolla demokratiaa suorien vaalien kautta, tämä on merkittävä ja kannatettava parannus nykytilanteeseen. Myös aluetason organisaatioiden palveluiden kokoaminen uusiin maakuntiin parantaa ns. yhden luukun periaatetta asiakkaille.

Valtion oikeutta ohjata päätöksentekoa maakunnissa tulisi rajata huomattavasti nykyisestä.

Demokratia ei toteudu riittävästi, jos valtio ohjaa liian voimakkaasti neuvottelumenettelyssä ja rajoittaa siten esimerkiksi taloudellisella ohjauksella maakuntavaltuuston todellista harkintavaltaa.

Esitykseen sisältyvä lainsäädäntö rajoittaa merkittävästi aitoa itsehallintoa. Perustettavissa maakunnissa on kysymys perustuslain 121 §:n 4 momentissa säädetystä itsehallinnosta kuntia suuremmilla itsehallintoalueilla, josta säädetään lailla. Merkittävä itsehallintoa rajoittava tekijä on, ettei maakunnilla tulisi olemaan verotusoikeutta vaan maakuntien talous perustuisi miltei kokonaan valtion maakunnalle osoittamaan rahoitukseen. Valtion rahoituksen on esityksessä nähty oikeuttavan ja edellyttävän maakuntien itsehallinnon olennaiseen rajoittamiseen lainsäädännössä.

Maakunnista on tarkoitus luoda vahvoja organisaatioita. Maakunnat olisivat keskimäärin huomattavasti kuntia suurempia sekä kooltaan että taloudeltaan. Tästä huolimatta maakuntien itsehallinto tulee olemaan selvästi kunnallista itsehallintoa heikompaa. Näin ollen tehtävien siirtyessä kunnilta maakunnille tehtävien itsehallinnollinen ohjaus heikkenee. Maakuntien itsehallinnollista asemaa tulee vahvistaa ja lakiehdotuksesta poistaa tarkoin säännelty markkinaohjaus-, sopimusohjaus- ja omistajaohjausmenettely ja valtion keskittyttävä strategisiin kysymyksiin.

Maakuntien päätösvallan kapeus suhteessa suorilla vaaleilla valittuun valtuustoon muodosta jo lähtökohtaisesti legitimeettiongelman demokratian näkökulmasta. Vaaleilla valitut päättäjät tulevat olemaan vahvassa valtion (ministeriöiden) ohjauksessa.

Itsehallinnolliset organisaatiot ovat hallinnollisessa ajattelussa tähän asti edustaneet päätösvallan hajauttamista. Nyt maakunnat tulevat olemaan työvälineitä vahvistettaessa valtion ohjausta.

Valtionohjauksen tulisi keskittyä poliittisesti strategisiin kysymyksiin. Sen sijaan palveluita koskevat operatiiviset ammatillista ja alueellista asiantuntemusta edellyttävät asiat tulisi jättää maakuntien päätösvaltaan.

Aidon itsehallinnon este on maakuntien verotusoikeuden puuttuminen ehdotuksesta.

Maakuntien itsehallinnon kannalta keskeisiä ongelmakohtia esityksessä ovat seuraavat:

- maakuntien tehtäväkenttää rajoitettu (ei yleistä toimivaltaa)
- esitetty pelastuslaitosmalli luo kustannustehottomuutta ja ylimääräisen hallinnollisen tason: pelastuslaitokset tulisi jatkossa ehdottomasti järjestää maakunnallisesti (18 pelastuslaitosta): maakunnallinen malli on parempi, selkeämpi ja kustannustehokkaampi
- liikenneasioiden hoito jää avoimeksi: liikenneasiat tulisi koota vahvemmin maakuntiin
- maakuntien yhteisesti hoidettavissa tehtävissä tulisi antaa maakunnille oikeus sopia vahvemmin itse yhteistyöstä ja työnjaosta
- valtakunnallisten palvelukeskusten perustaminen
- rinnalla valmisteilla olevassa sisältölainsäädännössä on edelleen kiristetty valtion yksityiskohtaista ohjausta
- oikeus päättää palveluiden tuotantotavasta erittäin rajoitettu (maakuntien pakottaminen valtakunnallisiin palvelukeskuksiin, valtioneuvoston päätösvalta yhteistoimintasopimuksissa ja palvelurakenteen ohjauksessa, laajan valinnanvapauden piiriin kuuluvien palveluiden markkinoille vienti ja yhtiöittämisvelvollisuus sekä maakunnan palvelulaitos)
- oikeus päättää sisäisestä hallinnosta osittain rajoitettu (mm. maakunnan palvelulaitos, valtakunnalliset

palvelukeskukset ja delegointivelvollisuudet)

- oikeus sopia rajoitettu (työnjako ja yhteistyö kuntien kanssa, valtakunnallisten in-house yhtiöiden palveluiden käyttövelvollisuus, lainanotto-oikeus)
- erityisesti järjestämislakiin sisältyvät valtioneuvoston ja ministeriön laajat, avoimet ja tulkinnanvaraiset toimivaltuudet ohjata maakunnan operatiivista toimintaa ja päätöksentekoa
- investointien ohjaus (12 §)
- maakuntalain erittäin tiukat maakunnan alijäämän kaatamisvelvollisuudet yhdistettynä ahtaaseen julkisen talouden rahoituskehikseen (maakuntien rahoituslakiin kirjattu 3 mrd. euron säästövelvoite) ja maakuntien arviointimenettelyn käynnistäviin kriteereihin

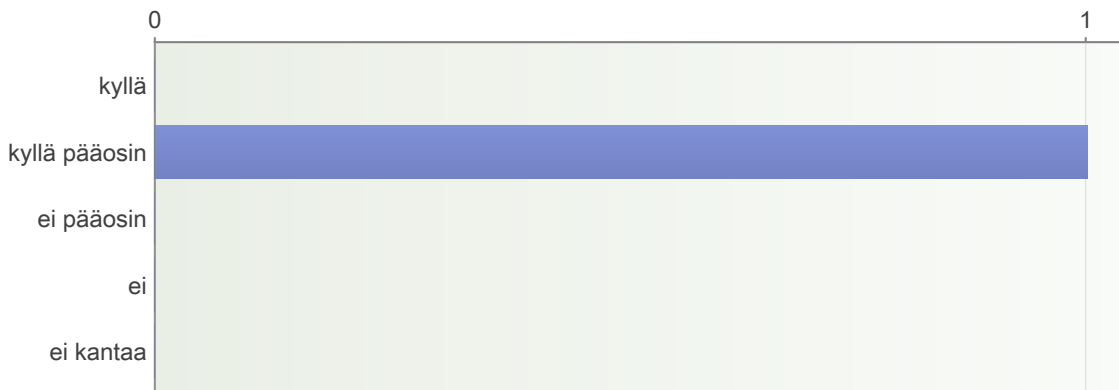
Maakuntien itsehallintoa rajoittaa edellä kuvatun lisääntyvän valtionohjauksen lisäksi laajan valinnanvapauden mukanaan tuoma markkinaohjaus. Yleisemminkin ehdotetussa rakenteessa perinteinen hallinnollinen ohjaus väistyy ja siirrytään huomattavasti aikaisempaa enemmän markkinoiden kautta tapahtuvaan ohjaukseen, sopimusohjaukseen ja omistajaohjaukseen. Ohjaus- ja johtamisjärjestelmän kokonaisuus ja sen vaikutukset uudistukselle asetettuihin maakuntien toimintaan ja kansanvaltaisuuden liittyvien tavoitteiden toteutumiseen hahmottuvat esityksessä huonosti.

Asukkaiden osallistumisoikeuksia koskeva sääntely maakunnissa vastaa kuntalain sääntelyä.

Maakuntavaltuuston tulee luoda edellytykset asukkaiden suoralle osallistumiselle. Ehdotus maakuntalaiksi antaa siihen toimivat puitteet.

6. 4. Muodostaako maakuntalaki tarkoituksenmukaisen yleislain tulevien maakuntien hallinnon ja talouden järjestämiselle?

Vastaaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

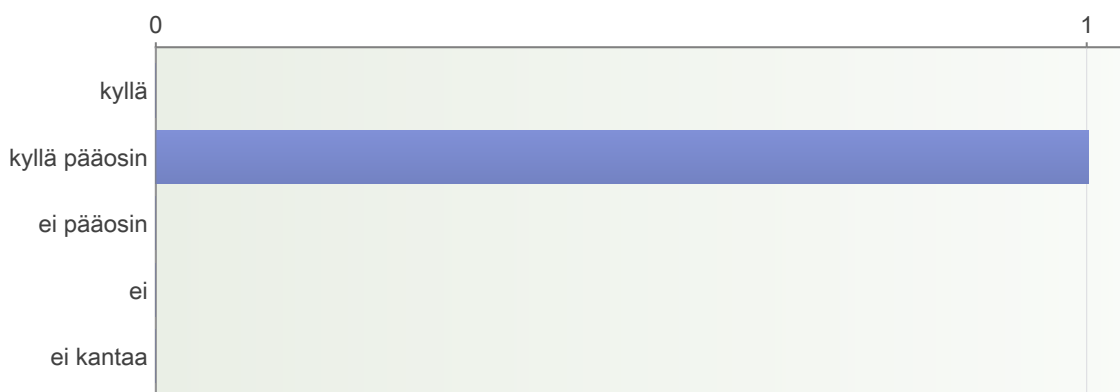
- Maakuntalain on tarkoitus luoda edellytykset perustuslaissa (perustuslaki 121 § 4 mom) turvatulle maakuntien itsehallinnolle, mikä on erittäin hyvä ja kannatettava tavoite uudistuksessa. Pidämme tärkeänä uudistuksen toteutumista ja etenemistä esitetystä aikataulusta niin, että uudet maakunnat aloittavat toimintansa 1.1.2019. Lakiluonnoksen hallintoa ja johtamista (valtuusto, maakuntahallitus ja niiden tehtävät sekä oikeus hallintosäännöllä päättää toimielin- ja viranhaltijaorganisaatiosta), luottamushenkilöitä, päätöksentekoa, taloutta ja tarkastusta sekä toimintaa markkinoilla koskevat säännökset vastaavat pitkälti kuntalain sääntelytapaa ja ne antavat hyvän pohjan maakuntien hallinnon ja talouden järjestämiselle. Ehdotettu sääntely palveluiden tuottamisen ja järjestämisen erottamiseksi eri tason yhtiöittämisvelvoitteineen tulee kuitenkin asettamaan erittäin suuria vaatimuksia maakuntakonsernin ohjaukselle ja johtamiselle. Sosiaali- ja terveydenhuollon valinnanvapautta koskeva lainsäädäntö ja maakuntalain 6 §:ssä lueteltuja tehtäväalueita koskeva

erityislainsäädäntö on valmisteilla, eikä niiden sisällöstä ole lausuntoa annettaessa riittävästi tietoa. Kun lainsäädäntöpaketin kokonaisuus ja sisältö ei ole tiedossa, on olemassa vaara, että maakuntien mahdollisuuksia maakunnan kehittämiseksi ja asukkaiden hyvinvoinnin edistämiseksi rajataan ja maakuntien aitoa itsehallintoa kavennetaan entisestään. Maakuntalaki ja sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislaki koskevat ensisijaisesti hallinnon järjestämistä. Sisältöjä koskevan erityislainsäädännön valmistelussa tulee erityisesti kiinnittää huomio siihen, että maakunnille jää ratkaisuvallalta niille siirrettävien tehtävien hallinnon, päätöksenteon ja talouden järjestämiseen maakuntien itsehallinto huomioon ottaen. Tämä on välttämätöntä itsehallinnon näkökulmasta ja se on myös hallituksen asettamien sääntelyn purkutavoitteiden mukaista. Maakunnan toimiala Maakunnan toimialaa tulee laajentaa siten, että maakunta voi ottaa hoitaakseen tehtäviä, joita alueen kunnat tai osa niistä ei hoida edellyttäen, että mukana olevat kaikki kunnat sitoutuvat rahoittamaan toiminnan eikä tehtävä kuulu valtion tai muiden toimijoiden vastuulle. Maakunnista tulee valtion lakisääteisesti määrittelemä toimija ja lakisääteisiä tehtäviä hoitava organisaatio. Kysymyksenä peruskunnan näkökulmasta voidaan pohtia, mikä taho tosiasiallisesti toteuttaa kuntalaisten/kuntien tahtoa, sillä demokraattisesti vaaleilla valittavat toimielimet jättävät tosiasiallisesti pienille kunnille hyvin pienen vaikutusvallan. Maakunnalla on 25 lakisääteistä tehtävää. Maakuntalakiluonnoksessa maakunnan toimiala on tiukasti rajoitettu ja se voi hoitaa vain laissa mainittuja tehtäviä. Lakiluonnoksen mukaan kunnat voivat siirtää maakunnalle lakisääteisiin tehtäviin liittyviä tehtäviä vain, mikäli kaikki maakunnan kunnat ovat yksimielisiä ja rahoittavat toiminnan. Rajaus on kankea, eikä mahdollista kuntien ja maakunnan päätöksiin ja sopimuksiin perustuvaa tarkoituksenmukaista tehtävien hoitoa. Kunnan ja maakunnan yhteistoiminta Maakuntalain tulee olla kuntalain tapaan joustava ja mahdollistava niin, että kuntien ja maakuntien yhteistyö ja mahdollisuus sopia palvelujen hoitamisesta turvataan. Maakuntalakiin tulee lisätä säännös, joka mahdollistaa maakunnan ja kuntien välisen yhteistyön ja sopimisen sekä tehtävien hoitamisen samaan tapaan kuin yhteistyö kuntien kesken on kuntalain mukaan mahdollista. Olosuhteiden erilaisuus tulee ottaa huomioon ja mahdollistaa joustavat yhteistoimintamuodot palvelujen tuottamisessa ja järjestämisessä. Maakuntalakiluonnos ei mahdollista palveluiden organisointia olosuhteet huomioon ottaen tarkoituksenmukaisimmalla tavalla. Tämä voi johtaa siihen, että palveluiden tuottaminen tulee tehottomaksi ja kalliiksi. Tulevat 18 maakuntaa ovat toimintaympäristöltään, julkiselta ja yksityiseltä palvelurakenteeltaan sekä muilta olosuhteiltaan erilaisia. Digitalisaatio, ikääntyminen, muuttoliike ja maakuntauudistus vaikuttavat eri puolilla Suomea olevien kuntien ja maakuntien toimintaympäristöön hyvin eri tavalla. Muutos korostuu seuraavien vuosien kuluessa. Myös perusoikeuksien toteutumisen kannalta on tärkeää, ettei liian jäykkä lainsäädäntö muodosta esteitä asukaslähtöiselle kehittämiseksi ja palvelujen toteuttamiselle. Kuntien ja maakuntien yhteistyölle ei tule luoda lainsäädännöllisiä esteitä. Paikallisesti ja alueellisesti erilaiset ratkaisut tulee mahdollistaa lainsäädännöllä. Kunnan ja maakunnan jäykkä toimivaltaraja uhkaa aiheuttaa päällekkäisyyksiä ja palveluaukkoja. Kunnan asukkaan (palvelunkäyttäjän) näkökulmasta sekä toiminnallisesti ja kansantaloudellisesti on tärkeää mahdollistaa sopimusjärjestelyt kuntien ja maakuntien kesken. Yhteistyöjärjestelyistä ja palveluista on oltava mahdollisuus sopia ottaen huomioon kuntien ja maakuntien toimintaympäristöjen erilaisuus. Maakuntalakiluonnoksen 6 § 2 momentin 3 kohdan säännös, jonka mukaan tehtäviä voidaan siirtää kunnilta maakunnalle vain kaikkien kuntien niin sopiessa on tiukka, mutta toisaalta se vahvistaa peruskuntien itsemääräämisoikeutta, jos tehtäviä voidaan kunnilta siirtää/antaa maakunnalle vain kuntien yhteisesti niin päättäessä. Sopimismahdollisuus pitää olla myös yksittäisillä kunnilla ja kuntaryhmillä, joissa yhteisesti sopiminen tulee olla tärkeä määre. Sosiaali- ja terveydenhuollon palveluketjut, hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen, elinkeinojen kehittäminen, aluekehittämisen viranomaisen tehtävät, maakäytön suunnittelu ja maakuntakaavoitus sekä liikenneasiat ja ovat kunta-, maakunta- ja asukasnäkökulmasta kokonaisuuksia, jota edellyttävät toimivaa yhteistyötä, yhteistä suunnittelua ja kehittämistä sekä palvelujen organisointia. Maakuntien palvelukeskukset Maakuntalakiluonnoksen 16 luvun säännökset valtakunnallisista palvelukeskuksista tulee poistaa laista. Maakunnat ovat itsehallinnollisia yksiköitä ja tukipalvelujen tarkoituksenmukainen järjestäminen tulee olla maakuntien itse päätettävissä. Lainsäädännöllä ja lakiin perustuvilla standardeilla luodaan kriteerit yhtenäiselle palveluarkkitehtuurille ja tietotuotannolle, mutta tukipalveluiden organisoiminen tulee perustua maakuntien päätöksille. Tukipalveluissa toimii tällä hetkellä suuri määrä maakunnallisia ja alueellisia yhtiöitä, joilla on osaaminen ja resurssit toteuttaa laajoja muutosprosesseja ja tuottaa palvelut julkisille organisaatioille. Investoinnit järjestelmiin, osaamiseen ja henkilöstöön olisivat huomattavasti edullisemmat kuin kokonaan uusia

organisaatioita perustettaessa. Useat yhtiöt ovat jo osa valtakunnallista tai maakunnallista rakennetta. Valtakunnallisia palvelukeskuksia ollaan perustamassa ilman minkäänlaisia selvityksiä niiden kustannuksista. Palvelukeskuksia koskevat säännökset rajoittavat maakunnan oikeutta päättää tukipalveluiden tuotantotavasta. Lakiluonnosten mukainen järjestely veisi tukipalveluita koskevan päätöksenteon kauas niiden käyttäjistä. Maakunnilla olisi yhtiöiden palveluiden käyttövelvollisuus, mutta rajalliset mahdollisuudet vaikuttaa niiden sisältöön. Epäselväksi jää myös maakuntien omistajaohjauksen rooli ja suhde valtioneuhjaukseen. Valtion asema päätöksenteossa turvattaisiin yhtiöjärjestysmääräyksien. Samoin epäselväksi jää yhtiöiden hallitusten yhtiöoikeudellinen asema. Maakuntalakiluonnoksen mukaan valtioneuvoston asetuksella voitaisiin säätää tarkemmin käyttövelvoitteen piiriin kuuluvista palveluista ja palvelukeskusten tehtävistä. Säännökset ovat väljiä ja ongelmallisia sekä maakuntien itsehallinnon että osakeyhtiölain kannalta. Toimitila- ja kiinteistöhallinnon tehtävien osalta lähtökohtana tulisi olla, että maakunnat päättäisivät itse palvelujensa tuotantorakenteesta sekä sen edellyttämästä toimitilatarpeesta. Maakunnilla tulisi olla oikeus organisoida asiat itsenäisesti ja tarvittaessa yhteistyössä alueen kuntien ja muiden jo olemassa olevien toimijoiden kanssa. Yhden valtakunnallisen yhtiön sijaan tulisi muodostaa maakuntien ohjauksessa olevia maakunnallisia toimitilayhtiöitä. Tämä mahdollistaisi yhtiöiden toimivan ohjauksen maakunnan toiminnallisten tarpeiden mukaisesti. Talous- ja henkilöstöhallinnon palveluiden keskittämiseksi asetetut tavoitteet voidaan parhaiten, kun maakunta voi itse päättää tarkoituksenmukaisimmasta organisoitumisesta (hoitaa palvelut itse, yhteistyössä alueen kuntien kanssa ja/tai muiden maakuntien kanssa yhteistyössä, hankkii osan markkinoilta). Tukipalveluyksiköt voisivat tuottaa talous- ja henkilöstöhallinnon palveluita myös kunnille mikä varmistaisi, että talous- ja henkilöstöhallinnon tukipalvelut olisivat tuotettavissa tehokkaasti myös kuntien jäljellejäävien tehtävien tarpeisiin. Yhteishankintojen osalta järjestelyn ei tulisi hajottaa maakuntien ja kuntien yhteistä hankintavolyymiä ja hankintaorganisaatioita. Toiminnan tulisi tukeutua olemassa oleviin hankintaorganisaatioihin ja niiden osaamiseen ja asiakastuntemukseen mm. sote-sektorilla. Tieto- ja viestintätekniiset palveluiden (ICT-palvelukeskus) osalta tulisi hyödyntää nykyisten organisaatioiden palveluita ja mahdollistaa maakuntien tarvitsemat kansallisesti yhteiset ICT-palvelut useamman toimijan verkostomallilla.

7. 5. Maakuntalain 2 luvussa määritellään maakunnan tehtävät. Onko maakunnalle esitetty tehtäväkokonaisuus uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Maakunnan tehtäväala on varsin tiukasti rajattu ja tehtäväkokonaisuutta tulisi laajentaa nykyisestä ja antaa siihen kunnille mahdollisuus sopimalla lisätä tehtäviä. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen Sosiaali- ja terveystieteiden osalta tulisi siirtyä maakuntien vastuulle, vaikka käytännössä hyvinvoinnin edistäminen tapahtuu ensisijaisesti kuntatasolla. Ihmisten hyvinvointi ja terveys ovat yhteydessä

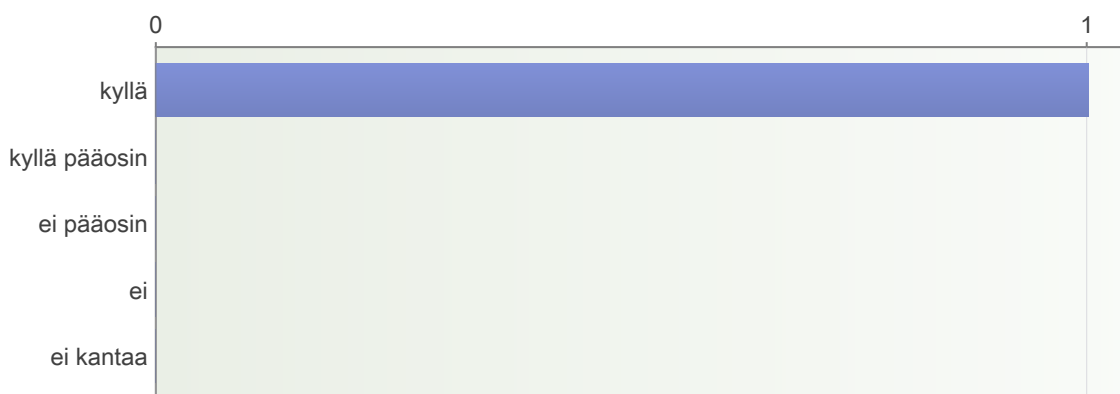
koulutukseen, liikunta-, ravitsemus- ja kulttuuripalveluihin, kaavoitukseen, liikennejärjestelyihin sekä moniin muihin kuntien hoitamiin tehtäviin. Kuntien tehtävät tulee näiltä osin lainsäädännössä määritellä ja selkeyttää. Hyvinvointikertomuksen laadintavastuu on määriteltävä maakunnan tehtäväksi ja siihen liittyvän tietojärjestelmän on oltava kunnilla ja maakunnilla yhteneväinen päällekkäisen työn välttämiseksi ja tiedon hyödyntämiseksi sekä maakunnissa että kunnissa. Pelastustoimi Pelastustoimi on järjestettävä 18 maakunnallisen pelastuslaitoksen mallilla. Pelastustoimea ei ole perusteltua erottaa muista maakunnille osoitettavista tehtäväkokonaisuuksista. Pelastustoimen järjestämisvastuun ja mahdollisuuden tuottamiseen siirtäminen viidelle maakunnalle aiheuttaisi merkittävän demokratiavajeen 13 muulle maakunnalle, joille ei jäisi kuin rahoitusvastuu. Uusien maakuntien perustaksi on linjattu nykyinen maakuntajako. Pelastustoimi ja ensihoito ovat tyypillisiä lähipalveluita, joiden järjestämisvastuu ja mahdollisuus tuottamiseen on oltava kaikilla 18 maakunnalla. Pelastustoimen ja ensihoidon keskittäminen viidelle alueelle heikentäisi huomattavasti lähipalveluiden integraation toteuttamista. Julkishallinnon keskeinen tehtävä on huolehtia ihmisten perusturvasta kaikissa olosuhteissa ja uudesta maakuntahallinnosta syntyy hyvä kotipesä varautumiselle erilaisiin häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin. Maakunnat muodostavat alueen kuntien kanssa lähellä ihmistä olevan turvaverkon, jonka varaan on nykyistä helpompi rakentaa myös varautumisen kokonaisuus, koordinoitussa yhteistoiminnassa ministeriöiden kanssa. Toiminnan käytännön yhteensovittaminen on luonteva osa uuden maakunnan toimintaa. Pelastustoimen organisoiminen sosiaali- ja terveystoimen palvelurakenteen uudistamisen kanssa yhdenmukaisen aluejaon ja järjestämismallin pohjalta on välttämätön, koska sillä turvataan pelastustoimen mahdollisuus jatkossakin suorittaa kiireellisiä ensihoitotehtäviä ja kiireellisiä ensivastetehtäviä sen mukaan kuin sosiaali- ja terveystoimen viranomaisten kanssa erikseen sovitaan. Sosiaali- ja terveystoimen ja pelastustoimen yhteistyöllä saavutetaan merkittäviä synergiaetuja. Esitettävälle viidelle yhteistyöalueelle ei ole nähtävissä sellaisia mielekkäitä tehtäviä, joita ei voitaisi toteuttaa koordinoimalla toimintaa maakuntien ja ohjaavan ministeriön normaalein yhteistyömenettelyin. Pelastustoiminnan rahoitus on kanavoitava osana maakuntien kokonaisrahoitusta suoraan järjestämisestä vastuussa oleville 18 maakunnalle. Aluekehitys Maakunnan aluekehitystehtävissä tulee varmistaa kehittämistoimien (aluekehitysviranomaisen tehtävät, strateginen alueen ja sen elinkeino- ja innovaatioympäristöjen kehittäminen, koulutus ja osaamisen kehittäminen, ennakointi ja tilastopalvelu, alueidenkäyttö, työvoima- ja yrityspalvelut) sekä rahoituspalveluiden integraatio yritys- ja kehittämisrahoituksessa maakuntiin (rakennerahastot, maaseuturahasto, kansalliset rahoitusvälineet). Asiakkaiden ja maakuntien yhdenvertaisuuden takia jatkovalmistelussa on tärkeää varmistaa Tekesin, Finpron ja Finnveran asiantuntijapalvelujen saatavuus kaikissa maakunnissa. EU:n rakennerahasto- ja muiden EU -tukien nykyisin maakuntien liitoissa ja ELY-keskuksissa hoidettavat tehtävät. On huolehdittava, että kaikilla maakunnilla on välittävän viranomaisen tehtävä. Maakunnat voivat sopia itse, jos haluavat hoitaa tehtäviä muiden maakuntien kanssa. Eri rahoitusvälineiden integraatiosta on hyötyä ainakin seuraavista näkökulmista: • asiakaslähtöisyys, yhden luokun periaate • aluelähtöisyys, aluetuntemus, aluekehittämistehtävät • asukaslähtöisyys, läheisyysperiaate • teknisen tuen käyttö kumppanuussopimusperiaatteen pohjalta, hallinnon tehokkuus • olemassa olevat tietojärjestelmät, yhteensovitus, tehokkuusperiaate • koordinaatioetu, valmistelun tehokkuus, vähemmän hallinnollisia toimijoita, byrokratian vähentäminen • tarkoituksenmukaisuusharkinta maakunnan päätöksenteon kautta, demokratiaperiaate EU- ja kansainväliset asiat Nykyisin aluekehityslain mukaan maakunnat hoitavat tehtäviinsä liittyviä kansainvälisiä yhteyksiä. EU- ja kansainväliset asiat tulisi olla uuden maakunnan tehtävä, nyt lakiluonnoksessa kansainväliset asiat on linjattu kohtaan "voi halutessaan hoitaa". Maakunta on jatkossa maakuntaliiton sijasta laissa tarkoitettu yleinen aluekehitysviranomainen ja hoitaa siten alueiden kehittämisestä ja rakennerahastotoiminnan hallinnoinnista annetussa laissa aluekehitysviranomaiselle ja maakunnan liitolle säädetyt sekä ELY-keskuksille säädetyt aluekehittämisen tehtävät. Kansainvälisiä tehtäviä ei ole järkevää irroittaa erillisiksi muista aluekehitystehtävistä, vaan ne ovat nykyaikainen ja arkipäiväinen osa aluekehittämistehtäviä. Aktiivinen vaikuttaminen EU -edunvalvonnassa, alueiden rajat ylittävässä yhteistyössä ja eurooppalaisessa aluepolitiikassa ovat luontaisia tehtäviä maakunnille. Eurooppalainen yhteistyö on alueiden välistä yhteistyötä, jolloin maakunta on luonteva toimija EU-kentällä. Älykäs erikoistuminen (S3) on aluekehittämistä ja näin maakuntien tehtävää. Ilman resursseja ei kansainvälistä yhteistyötä, edunvalvontaa ja kehittämistä voi tehdä. Jos maakunnilla ei ole vahvaa mandaattia EU- ja kansainvälisissä asioissa, erityisesti pienemmät kunnat joutuvat haastavaan tilanteeseen, koska niiden resurssit eivät välttämättä riitä

kansainväliseen yhteistyöhön. Maakuntien yksi tehtävä on elinvoimaisuuden lisääminen, yhdessä kuntien kanssa. Tässä työssä maakunnat pystyvät tarjoamaan alueellisen tarttumapinnan esimerkiksi Team Finland –verkoston kansalliselle työlle. Alueidenkäyttö Maakuntasuunnitelman ja maakuntakaavan laatiminen ja hyväksyminen, samoin kuin kuntien alueiden käytön suunnittelun ja kuntien rakennustoimen järjestämisen edistäminen tapahtuisivat esityksen mukaan nykyisen maakuntaliiton ja ELY-keskuksen sijaan yhdessä paikassa eli uudessa maakuntaorganisaatiossa. Tämä hallinnon virtaviivaistaminen on hyvä pohja myös palvelujen yhdenvertaiselle saatavuudelle kun organisaatioiden määrä vähenee ja kuitenkin maakunnalliset toiminnot pysyvät ja keskittyvät yhteen paikkaan. Maakunnan rooli alueidenkäytön suunnittelussa tulee vahvistumaan, vaikkakin oikeudellista valvontaa ei esitetä siirrettäväksi. Oikeudellisen valvonnan roolia tai laajemmin oikeudellisen osaamista on tärkeä miettiä osana kokonaisuudistusta. Maakunnille esitetyt uudistukset tarkoittavat tarvetta oikeudellisen osaamisen lisäämiseen alueidenkäytön tehtäväkentän ja vastuun edelleen lisääntyessä. Tämä tulee huomioida uudistuksessa. Liikenneasiat Liikenneasiat tulisi koota nykyistä vahvemmin maakuntien järjestettäväksi. Ohessa tarkempia huomioita tehtävittäin: 14) Liikenne: Maakuntien tehtäväksi laissa määritellään liikennejärjestelmän toimivuus, liikenneturvallisuus, tie- ja liikenneolot, alueellinen tienpito, maankäytön yhteistyö sekä toimintaympäristöä koskevien tietojen tuottaminen valtakunnalliseen liikennejärjestelmäsuunnitteluun. Roolit Liikenneviraston ja mahdollisen perustettavan Liikenneverkko Oy:n kanssa on selvitettävä. Lisäksi on selvitettävä kaventaako mahdollinen liikenneinfran yhtiöittäminen (Liikenneverkko Oy) maakuntien mahdollisuuksia vaikuttaa infrahankkeiden suunnitteluun ja toteutukseen. Maakuntien rooli alueellisessa liikennejärjestelmäsuunnittelussa säilyy ja vahvistuu, mutta mikä tulee olemaan maakuntien mahdollisuus jatkossa vaikuttaa mm. infrahankkeiden suunnitteluun ja toteutukseen jatkossa. On selvitettävä, millaiset ovat jatkossa maakuntien mahdollisuudet vaikuttaa mahdollisesti perustettavan yhtiön päätöksentekoon. Huolena on, että maakunnille jää vain rooli tuottaa toimintaympäristöä koskevaa tietoa valtakunnalliseen liikennejärjestelmäsuunnitteluun, mutta tehdäänkö päätökset hankkeiden suunnittelusta ja toteutuksesta jatkossa pääosin Liikennevirastossa tai Liikenneverkkoyhtiössä poliittisen päätöksen teon ulkopuolella. Jääkö jatkossa maakunnille roolia esimerkiksi pienempien infrahankkeiden suunnitteluun ja toteutukseen. Myös tienpidossa on tärkeää selvittää roolit valtion (Liikennevirasto, Live Oy) ja maakuntien kesken. Julkisuudessa on aiemmin ollut kaavailuja, että pääteiden osalta tienpito vastuu jäisi valtiolle ja alempi tieverkko maakuntien vastuulle. Tämä ei missään nimessä olisi maakunnan kannalta toivottu ratkaisu. On tärkeää, että tienpidossa noudatetaan valtakunnallisia kriteereitä jatkossakin esim. kunnossapidon osalta. Tavoitteena tulisi olla jatkossakin yhtenäinen, valtakunnallisia linjauksia noudattava tienpito, jossa samalla hyödynnetään alueellista ja paikallista asiantuntemusta ja kokemusta. Tienpidossa tulee maakunnilla olla myös mahdollisuus suunnitella ja toteuttaa sellaisista tieverkon parannushankkeista, jotka on tähän asti tehty ns. perusväylänpidon rahoituksella. Liikenneturvallisuustyö sopii hyvin maakunnan tehtäväkenttään. Tällä hetkellä ELY-keskukset edistävät liikenneturvallisuutta tienpidon toimilla ja tekemällä yhteistyötä mm. Liikenneturvan, poliisin ja kuntien kanssa. 15) Yksityisteitä ja liikkumisen ohjausta koskevat valtionavustustehtävät Valtionavustuskelpoisille yksityisteille voidaan myöntää harkinnanvaraisesti valtionavustusta. Avustusta voi hakea tien tiekunta. Avustusta myönnetään pääasiassa tien vaurioiden ja rakenteiden korjaamiseen. Tällä hetkellä ELY-keskus arvioi hankkeen kiireellisyyden ja vaikuttavuuden ja avustuksesta päättää ELY-keskus, jonka alueella tie tai suurin osa siitä sijaitsee. Tehtävän siirto maakunnille on perusteltua, sillä päätöksen teon tällaisissa asioissa tulisi olla mahdollisimman lähellä. Liikkumisen ohjauksen valtionavustusta on tähän saakka hoitanut Liikennevirasto. Liikkumisen ohjausta tuetaan Valtioneuvoston asetuksen mukaisesti joukkoliikenteen valtionavustuksilla. Liikkumisen ohjauksen tarkoituksena on ihmisten kulkutapavalintoihin vaikuttaminen. Keinoina tähän ovat tiedollinen ohjaus, markkinointi ja palvelujen kokeilu sekä kehittäminen. Liikkumisen ohjauksen tavoitteena on yksityisautoilun vähentäminen sekä joukko- ja kevyen liikenteen suosion kasvattaminen. Liikkumisen ohjauksella siis kannustetaan kestäviin liikkumistottumuksiin. Avustuksen toivotaan edistävän pysyvien toiminta- ja yhteistyömuotojen syntymistä seuduilla ja kunnissa. Tehtävän siirto maakunnille on perusteltua, sillä tehtävällä on liittymäpinta maakunnalliseen liikennejärjestelmätyöhön, jolla pyritään myös vaikuttamaan kulkutapavalintoihin ja edistämään kestävästä liikkumisesta alueen erityispiirteet huomioon ottaen. 25) liikennepalveluiden maakunnallinen kehittäminen ja järjestäminen sekä julkisen henkilöliikenteen suunnittelu ja järjestäminen sekä raideliikenne. Tämä tulee olemaan merkittävä tehtävä tulevaisuuden maakunnille.

Maakunnat voivat olla mukana kehittämässä omiin tarpeisiinsa soveltuvia liikennepalveluratkaisuja. Julkisen henkilöliikenteen suunnittelussa on tärkeää, että maakunnat tekevät yhteistyötä myös keskenään sekä myös muiden toimivaltaisten joukkoliikenneviranomaisten sekä kanssa. Mikäli maakunnille tulee mahdollisuus suunnitella ja järjestää myös raideliikennettä, tämä mahdollistaa tulevaisuudessa alueellisen raideliikenteen kehittämisen. Raideliikenteen suunnittelu ja järjestäminen vaatii kuitenkin tiivistä yhteistyötä sekä Liikenneviraston että muiden maakuntien kanssa. Tulevaisuustyö Maakuntien tulevaisuustyötä ei tule rajata vain koulutustarpeita koskeviksi ennakoinniksi. Ympäristöasiat Jatkovalmistelussa on vielä selvitettävä mahdollisuudet koota ELY-keskusten ympäristötehtäviä luonnoksessa esityttyä laajemmin maakuntien vastuulle. Niiden siirtäminen ehdotetussa laajuudessa valtion uusimuotoiseen valtakunnalliseen viranomaiseen erkaannuttaa tehtäviä alueatasolta - maakunnista ja kunnista. Muut tehtävät Maakunnan tehtäviä tulee laajentaa siten, että maakunta voi ottaa hoitaakseen tehtäviä, joita alueen kunnat tai osa niistä ei hoida edellyttäen, että mukana olevat kunnat yhteisesti sopivat ja sitoutuvat rahoittamaan toiminnan eikä tehtävä kuulu valtion tai muiden toimijoiden vastuulle.

8. 6. Maakuntalain 5 luvussa säädetään maakunnan asukkaiden osallistumisoikeuksista. Ovatko osallistumisoikeudet turvattu esityksessä riittävällä tavalla?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä

- Maakuntalakiluonnos vastaa kuntalain sääntelyä. Maakuntavaltuuston tulee luoda edellytykset asukkaiden suoralla osallistumiselle. Ehdotus antaa siihen toimivat puitteet.

9. 7. Maakuntalain 9 luvussa säädetään maakunnan palvelulaitoksesta. Onko siitä esitetty säädettäväksi tuottamisen organisoinnin näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

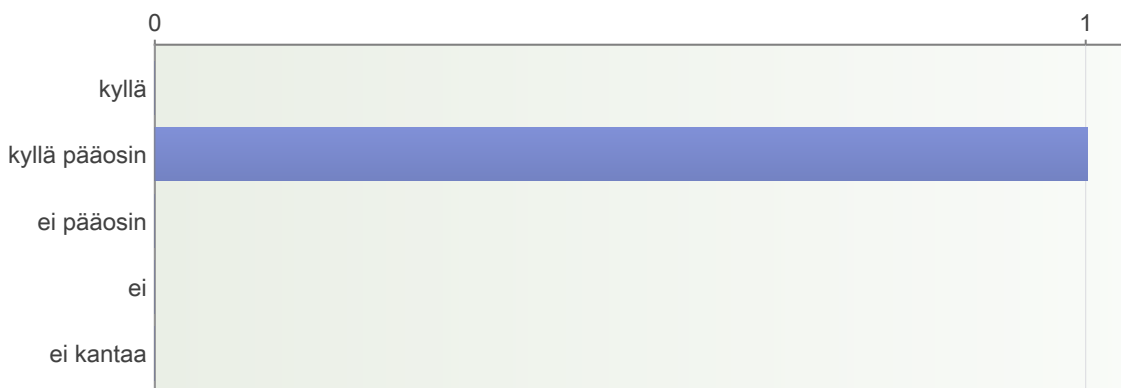

Avoimet vastaukset: ei

- Maakuntavaltuustolla tulee olla mahdollisuus päättää tarkoituksenmukaisesta järjestämisestä. Maakuntalakiluonnoksen 9 luvun säännökset maakunnan palvelulaitoksesta tulee poistaa. Vaaleilla valitulla maakuntavaltuustolla tulee olla suorat vaikutusmahdollisuudet sen vastuulla olevien palveluiden strategiaan linjauksiin ja oman palvelutuotannon kokonaisuuteen. Maakunnan yhteyteen perustettava erillinen ja kokonaan uusimuotoinen oikeushenkilö ja palvelujen erottaminen tämän erillisen oikeushenkilön vastuulle saa aikaan raja-aidan, joka luo esteitä toiminnan johtamiselle sekä maakunnan toiminnan ja talouden kokonaisuuden hallinnalle. Kysymys on tilaajan ja tuottajan erottamisesta, joka kunnissa saatujen kokemusten mukaan aiheuttaa epäselvyyttä johtamis- ja vastuusuhteissa ja lopulta myös kustannusten nousua. Järjestämisvastuun ja operatiivisen johtamisen erottaminen aiheuttaa toisaalta hallinnon päällekkäisyyttä ja toisaalta asiantuntemuksen painottumista operatiiviselle puolelle. Demokratian toteutuminen jää ehdotetussa mallissa välilliseksi. Maakuntavaltuuston päätösvaltaa rajattaisiin merkittävästi suhteessa sen keskeisempään tehtävään eli sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämiseen. Myös pelastustoimen varautuminen häiriötilanteisiin ja turvallisuuteen edellyttävät vahvaa järjestäjän roolia. Palvelulaitosta koskevien ehdotusten taustalla on tarve tehdä palvelutuotannon talous ja kustannusrakenne läpinäkyväksi. Sama tavoite voidaan saavuttaa edellyttämällä palvelutuotannon talouden eriyttämistä ja kustannusten läpinäkyvyyttä siten, että niitä voidaan vertailla muiden palvelutuottajien kustannusrakenteisiin.

10. 8. Maakunnan talouden ohjaus perustuu erityisesti maakuntalakiin ja maakuntien rahoituslakiin. Ohjaavatko maakuntien rahoitusmalli ja maakuntalain mukainen taloudenohjausmekanismi maakuntien taloudenhoitoa tarkoituksenmukaisella tavalla?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

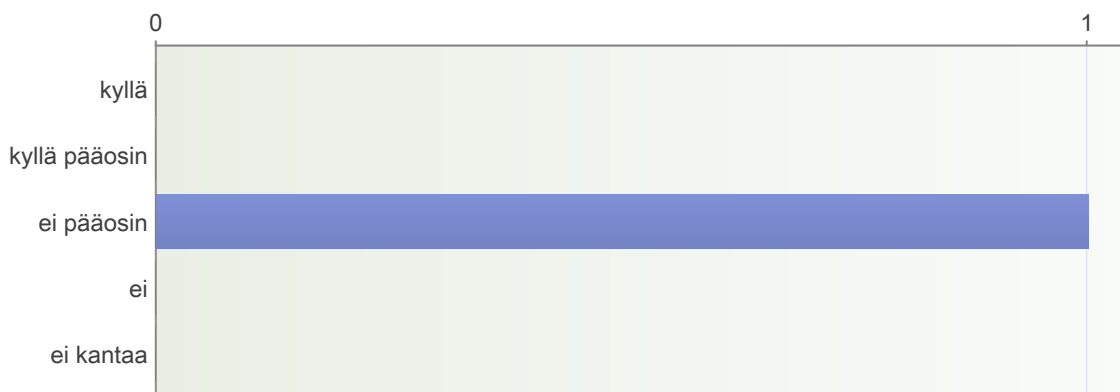
- Rahoituksen on perustuttava todelliseen palvelutarpeeseen- Maakuntien verotusoikeus takaa aidon itsehallinnon- Maakuntien rahoituksen tulee perustua palvelutarpeeseen. Se on oikeudenmukainen linjaus ja parantaa palvelujen yhdenvertaisuutta.- Rahoituksen on tultava maakunnille yleiskatteellisena eikä mitään osaa maakuntien saamasta rahoituksesta saa korvamerkitä tiettyihin menoihin. Tämä koskee myös uudistuksen seuraavassa vaiheessa maakunnille siirrettäviä valtion tehtäviä sekä monikanavarahoituksen purkamisen myötä maakunnille siirrettäviä tuloja. Maakuntalakiin ehdotetut säännökset alijäämän kattamisvelvollisuudesta ja siihen liittyvät kriisimaakuntakriteerit sekä lainanaotto-oikeuden rajoittamisesta ovat aivan liian tiukat ja ne ovat ongelmalliset maakuntien itsehallinnon näkökulmasta. Vaarana on, että monet maakunnat joutuvat hyvin nopeasti arviointimenettelyyn. Kaksi vuotta on liian lyhyt aika aidosti muuttaa pysyvästi toiminnan rakenteita.

11. 9. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntalaista.

Ei vastauksia.

12. 10. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 4 §:ssä säädettäisiin palvelujen saatavuudesta ja saavutettavuudesta. Säännöksen mukaan palvelut on toteutettava väestön tarpeet huomioon ottaen lähellä asiakkaita, mutta säännöksen mukaisten edellytysten täytyessä palveluja voidaan koota suurempiin kokonaisuuksiin. Onko säännös palvelujen saatavuuden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

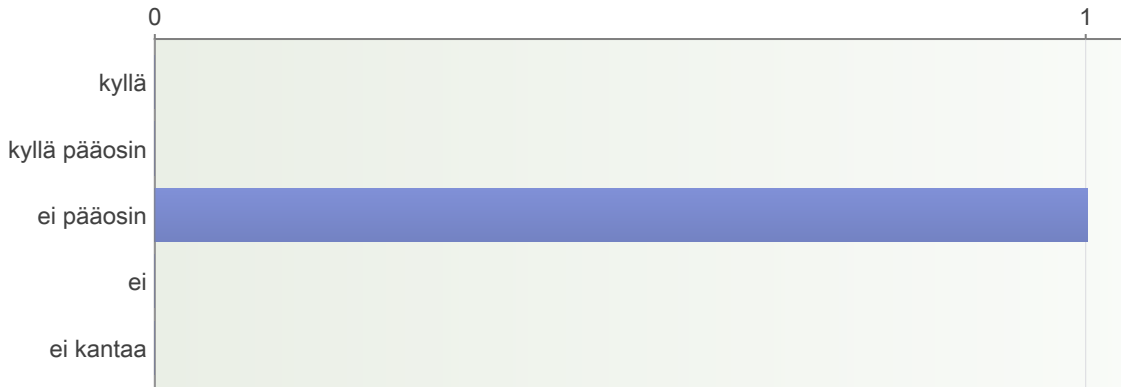
Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Tietyn asteinen palveluiden keskittäminen on tarpeen kokonaiskustannusten hillitsemiseksi ja päällekkäisten palveluiden poistamiseksi. Palveluiden saatavuuden kannalta on kuitenkin olennaista valinnanvapausmallin toteuttamistapa, josta ei ole vielä päätöksiä eikä kustannuslaskelmia. Lakiluonnoksen mukaan erityistason sairaanhoidon lisäksi myös sosiaalihuollon erityisryhmien tai muiden vaativien sosiaalipalvelujen palvelutuotannon toteutus voidaan osoittaa asetuksessa säädettävän maakunnan tehtäväksi. Näistä ei kuitenkaan ole tietoa. Lakiluonnoksen 11§ 3 momentissa ehdotetaan säädettäväksi suurempiin kokonaisuuksiin koottuja palveluja koskevasta vastuusta ja päätösvallasta. Maakunta, jonka tehtäväksi jokin palvelu osoitettaisiin, vastaisi mm. palvelun tarpeen, määrän ja laadun määrittelystä sekä palvelun tuottamistavasta. Muilla maakunnilla ei olisi päätösvalta keskitetyistä palveluista eivätkä ne saisi tuottaa eikä hankkia muualta mainittuja palveluja. Muiden maakuntien ainoa vaikutusmahdollisuus olisi valtuustokausittain laadittava

yhteistyösopimus.

13. 11. Maakunnat muodostavat 5 yhteistyöaluetta, joista kussakin on 3–4 maakuntaa. Yhteistyöalueeseen kuuluvat maakunnat laativat sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 16 §:n mukaisen yhteistyösopimuksen. Siinä maakunnat sopivat keskinäisestä yhteistyöstä palvelujen järjestämisessä ja toteuttamisessa. Sopimus on oikeudellisesti maakuntia sitova. Onko sopimuksen sitovuus perusteltua?

Vastaajien määrä: 1

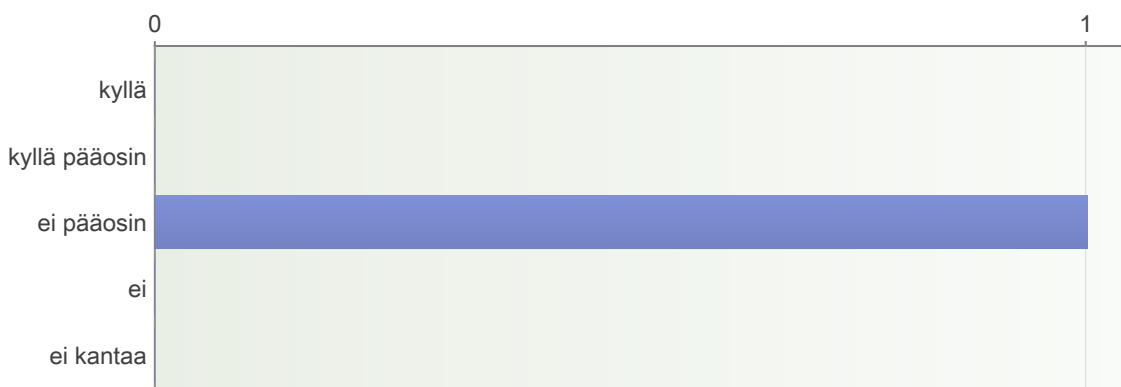

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Sopimus on sinällään sopimusosapuolia sitova. Yhteistyösopimus tuisi olla irtisanottavissa mikäli jonkin maakunnan osalta palvelun saatavuus, yhdenvertaisuus tai kustannustehokkuus ei toteudu.

14. 12. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 16 §:n mukaan laadittavassa yhteistyösopimuksessa on sovittava toimenpiteet palvelujen integraation varmistamiseksi. 23 §:n mukaisesti palvelun tuottajan velvollisuutena on valmistaa palveluketjujen integraation toteutuminen ja toimittava integraation edellyttämässä yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Ovatko säännökset riittäviä asiakaslähtöisen integraation toteutumiseksi?

Vastaajien määrä: 1

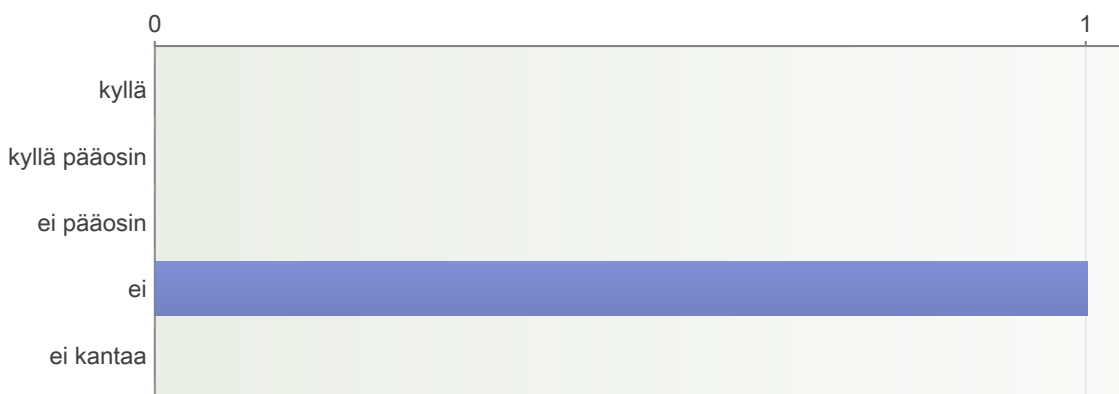

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Ongelmalliseksi asiakaslähtöisen integraation toteutumisen arvioinnin tekee se, ettei valinnanvapausmallista ole vielä päätöksiä. Ehdoton edellytys integraation toteutamiselle on myös se, että sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietoja pystytään tietoturvallisesti hyödyntämään moniammatillisesti yhtenä kokonaisuutena.

15. 13. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain mukaan valtion ohjausta vahvistetaan sosiaali- ja terveystaloudissa (19 §, 4 luku, 6 luku). Onko tämä uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta perusteltua?

Vastaajien määrä: 1

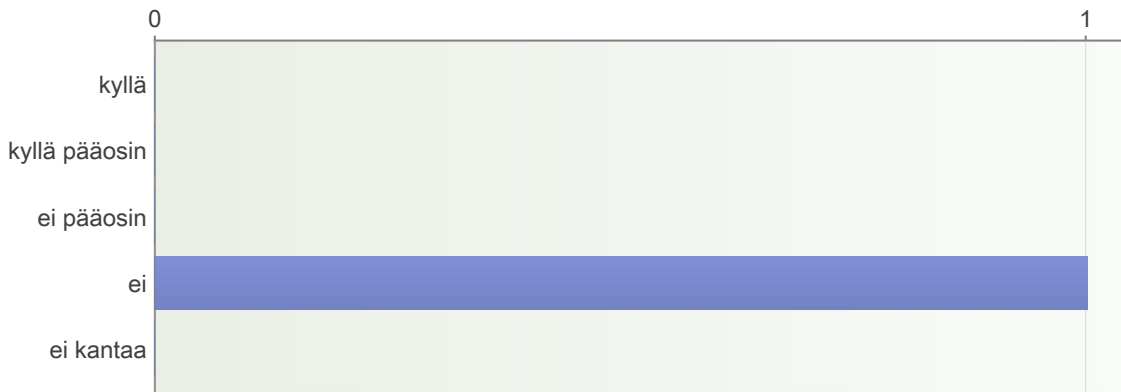

Avoimet vastaukset: ei

- Maakuntien palvelujen järjestämiseen kohdistuvan valtion ohjauksen tulisi kohdistua ainoastaan strategiaan tavoitteisiin sekä maakuntien välisen työnjaon näkökulmasta strategisesti merkittäviin kohteisiin. Valinnanvapauden piirissä olevien palveluiden osalta ohjauksessa tulisi varmistaa tuottajien tasapuolinen kohtelu, jotta yhdenvertainen kohtelu ja kilpailuneutraali teetti toteutuu.

16. 14. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 22 §:n mukaan maakunnan on omassa toiminnassaan erotettava sosiaali- ja terveydenhuollon järjestäminen ja palvelujen tuottaminen. Onko järjestämisen ja tuottamisen erottaminen uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukaista?

Vastaajien määrä: 1

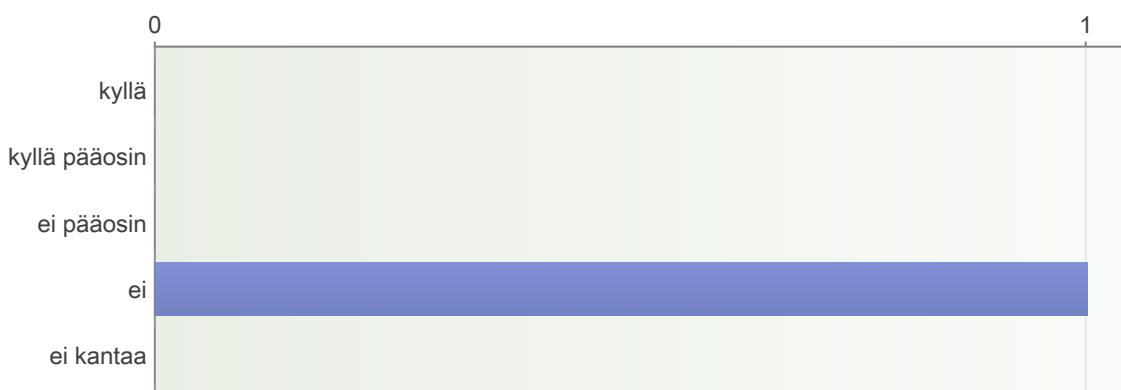

Avoimet vastaukset: ei

- Järjestämistehtävien ja palvelutuotannon hallinnollista erottamista sekä maakunnan palvelulaitosta koskeva sääntely kaventaisi maakuntien mahdollisuutta päättää palvelutuotannon tarkoituksenmukaisesta ja tehokkaasta organisointitavasta. Näistä ratkaisuista syntyisi päällekkäistä hallintoa ja hallintokustannuksia. Maakuntien palvelulaitos olisi täysin uuden tyyppinen julkinen organisaatiomuoto, josta ei ole aiempia kokemuksia. Palvelujen järjestämisen ja tuottamisen erottaminen ei ole uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukaista. Ns. tilaaja-tuottaja -malli tuo ylimääräisen hallinnon portaan maakuntaan. Kustannustehokkainta on, jos maakuntavaltuusto ja -hallitus määrittävät palvelulaitokselle sitovat taloudelliset resurssit ja toiminnalliset tavoitteet. Palvelulaitos tuottaa sitten palvelut itse, omistamiensa yhtiöiden kautta tai ostamalla palveluja muilta palvelun tuottajilta (yksityiset yritykset ja järjestöt).

17. 15. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 22 §:n mukaan maakunnalla on yhtiöittämisvelvollisuus maakunnan hoitaessa sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä kilpailutilanteessa markkinoilla tai jos palvelut ovat valinnanvapautta koskevissa säännöksissä tarkoitettun laajan valinnanvapauden piirissä. Onko ratkaisu tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei

- Valinnanvapautta voisi laajentaa myös muilla keinoilla kuin yhtiöittämisellä, esimerkiksi palvelusetelikokeilun laajentamisella. Palveluseteleistä löytyy runsaasti hyviä kokemuksia.

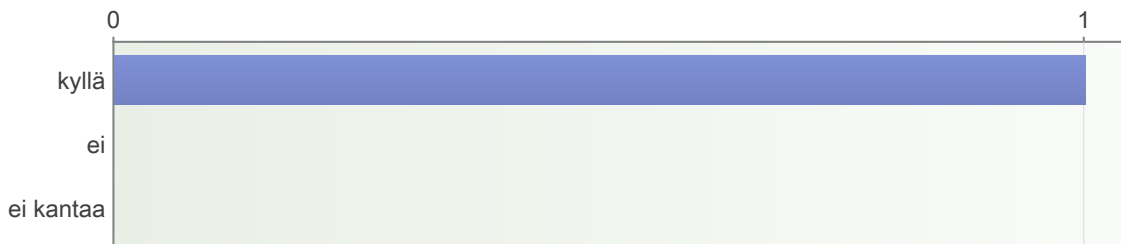
18. 16. Muut vapaamuotoiset huomiot sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislaista.

Vastaajien määrä: 1

- Valinnanvapaus ja vahva markkinaohjaus heikentävät yhdenvertaisuutta erityisesti harvaan asutuilla alueilla ja siellä, missä markkinat eivät toimi. Uudistuksessa lisätään markkinaohjausta, valinnanvapautta ja otetaan käyttöön järjestäjä-tuottaja-malli. Maakuntien on saatava itse päättää, missä määrin toimintaa avataan kilpailulle ja millä aikataululla, jotta julkinen palvelutuotanto ei missään vaiheessa vaarannu. Valinnanvapaus ei saa johtaa julkisen palvelutuotannon ja –verkon alasajoon ja sitä kautta väestön hyvinvointi- ja terveyserojen lisääntymiseen. Valinnanvapauden toteutustapa ei saa johtaa kokonaiskustannusten kasvamiseen. Valtionohjauksen vahvistaminen tavoite- ja tulosohjauksen keinoin on perusteltua, mutta normiohjausta pitäisi pikemminkin vähentää kuin lisätä.

19. 17. Kysymys vain kunnille: Voimaanpanolaissa on tarkoitus säätää siitä, mihin maakuntaan kunnat kuuluvat uudistuksen tullessa voimaan. Katsotaanko kunnassanne, että sen tulee kuulua voimaanpanolain 5 §:ssä esitettyyn maakuntaan?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä

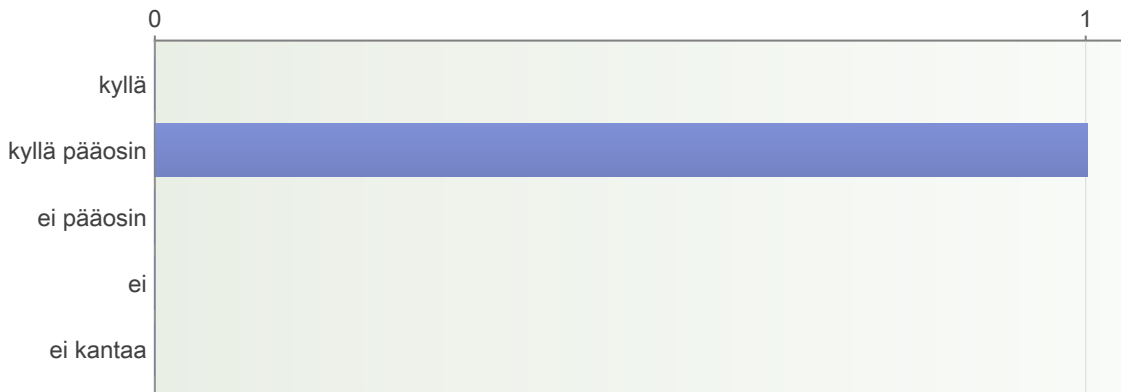
- Pohjois-Karjalan maakuntaan

20. 18. Kysymys vain kunnille: Mikäli vastasitte edelliseen kysymykseen ei, mihin maakuntaan kunnan tulisi kuulua ja miksi? (Kunnan tulee toimittaa valtuuston päätösasiakirja sosiaali- ja terveysministeriöön)

Ei vastauksia.

21. 19. Väliaikaishallinnosta sekä väliaikaisen valmistelutoimielimen tehtävistä ja toimivallasta säädetään voimaanpanolain 2 luvussa. Onko väliaikaishallinnosta säädetty riittävällä tavalla?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Väliaikaisen toimielimen asemaa ja päätöksentekoa tulee selkeyttää ja toimintaan on varattava riittävä rahoitus. Poliittinen ohjaus on varmistettava myös väliaikaishallinnossa.

22. 20. Voimaanpanolain 14 §:n mukaan kunnallisia sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja tuottavissa organisaatioissa työskentelevä henkilöstö siirtyisi maakuntien palvelukseen liikkeenluovutuksen periaatteiden mukaisesti. Lisäksi henkilöstö, joka muualla kunnan hallinnossa tai tukipalveluissa tekee pääasiallisesti sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä, siirtyisi maakuntien palvelukseen. Onko henkilöstön siirtymisestä esitetty säädettäväksi henkilöstön aseman näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

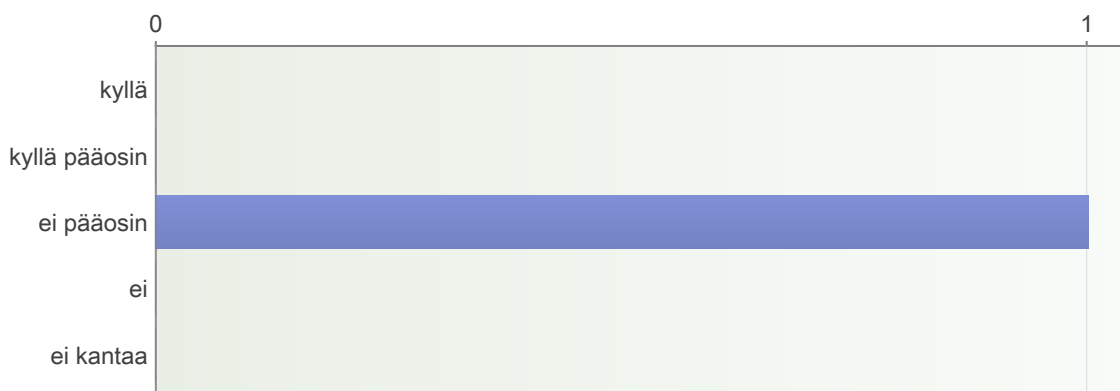

Avoimet vastaukset: kyllä

- Em. esitykset ovat perusteltuja. Sen sijaan valtakunnallisiin palvelukeskuksiin mahdollisesti siirtyvä henkilöstö ja siirtoa koskevat periaatteet ovat täysin auki.

23. 21. Voimaanpanolain 4 luvun mukaan lakisääteisten kuntayhtymien koko omaisuus sekä kuntien irtain omaisuus siirtyy maakunnille. Kuntien toimitilat ja kiinteistöt jäävät kuntien omistukseen. Onko omaisuusjärjestelyjä koskeva ratkaisu hyväksyttävä?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Tehokkaampi malli tilaratkaisuissa olisi, että maakunta itse vastaisi omista tiloistaan ja tarvitsemiensa tilojen vuokraamisesta. Tilakysymysten osalta tulisi lainsäädännössä olla mahdollisuus edetä kuntien kanssa neuvotteluteitse tehokkaampiin ja tarkoituksenmukaisempiin tilaratkaisuihin jo siirtymäaikana. Kunnille ei saa jäädä kiinteistöjä, jotka on rakennettu maakunnille siirtyvien tehtävien hoitamista varten (esim. sote-kiinteistöt), jollei niiden käytöstä tai korvaamisesta ole kuntien kanssa sovittu ja niihin kohdistuvat velat ja muut taloudelliset vaikutukset selvitetty. Mikäli lainvalmistelussa edetään lakiluonnoksessa esitetyn ratkaisun pohjalta, tulee varmistaa, ettei kunnille aiheudu omistamiinsa sote-kiinteistöihin liittyviä taloudellisia riskejä ja seuraamuksia. Siirtymäkauden sitovan vuokrajakson tulee olla esitettyä (3 + 1 vuotta) pidempi, vähintään 5 vuotta, jotta kunnat voivat varautua ja valmistautua mahdollisiin palveluverkon muutoksiin. Uudistukseen liittyvillä omaisuusjärjestelyillä ei saa vaarantaa kuntien mahdollisuuksia vastata niille jäävien palvelujen järjestämisestä ja rahoittamisesta rahoitusperiaatteen mukaisesti. Lainvalmistelun yhteydessä on varmistettava, että siirtymäkauden jälkeen mahdollisesti tyhjilleen tai vajaakäytölle jäävistä kiinteistöistä ei aiheudu kunnille taloudellisia vaikeuksia. Mahdolliset omaisuusjärjestelyjen taloudelliset vaikutukset on korvattava kunnille täysimääräisesti esim. kohdennettujen avustusten muodossa. Lainvalmistelun yhteydessä on varmistettava, että mahdollisesti tyhjilleen tai vajaakäytölle jäävistä kiinteistöistä ei aiheudu kunnille taloudellisia vaikeuksia.

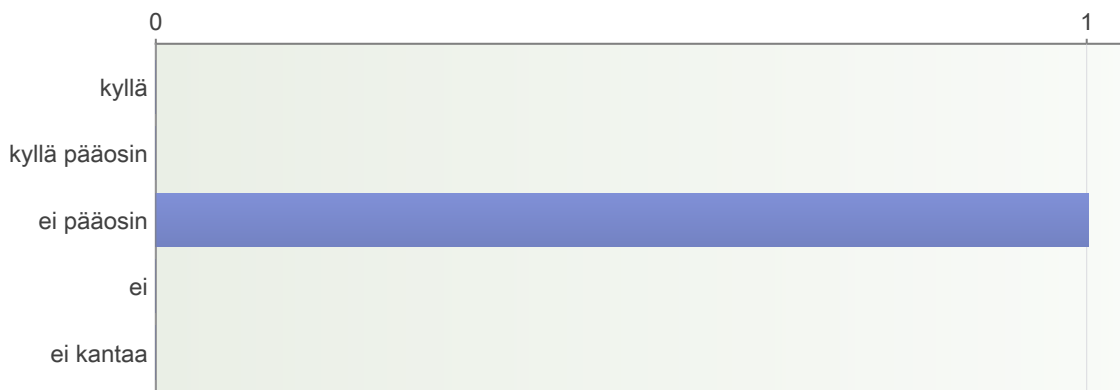
24. 22. Jos vastasitte edelliseen kysymykseen ei tai ei pääosin, millä tavoin omaisuusjärjestelyt pitäisi toteuttaa?

Vastaajien määrä: 1

- Toimitila- ja kiinteistöhallinnon tehtävien osalta maakunnan tulisi itse saada päättää tarkoituksenmukaisesta ja tehokkaasta toimintatavasta. Valtakunnallisen yhtiön sijaan tämä olisi tehokkaampi toimintatapa ja parantaisi maakunnan taloudellista liikkumavaraa.
Siirtymäaika sääntöihin tulisi kirjata mahdollisuus edetä kuntien kanssa yhteisin sopimuksin neuvotteluteitse tarkoituksenmukaisiin ratkaisuihin jo siirtymäaikana. Mikäli maakunnat veloitetaan vuokraamaan kaikki sote-tilat, 3 miljardin euron tehostamistavoite vaarantuu oleellisesti.

25. 23. Voimaanpanolain 41 §:ssa säädettäisiin kunnan tuloveroprosentista vuosina 2019 – 2021. Pidätkö veronmaksajien yhdenvertaisen aseman näkökulmasta perusteltuna, että kuntien veroprosentteja esitetään rajoitettavaksi kolmen vuoden määräajaksi?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Kunnalla tulisi olla oikeus päättää veroprosentistaan myös siirtymäaikana. Rajoittavia tekijöitä ei tule lailla määrittellä.

26. 24. Voimaanpanolain 42 §:n mukaan maakunnan on perustettava sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain tarkoittamat maakunnan palvelulaitoksen tytäryhtiöt, jotka tuottavat lailla erikseen säädetyn laajan valinnanvapauden piiriin kuuluvia palveluita siten, että yhtiöittäminen on toteutettu 31.12.2020. Onko esitetty siirtymäaika riittävä maakunnan yhtiömuotoisen tuotannon organisoimiseksi?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä

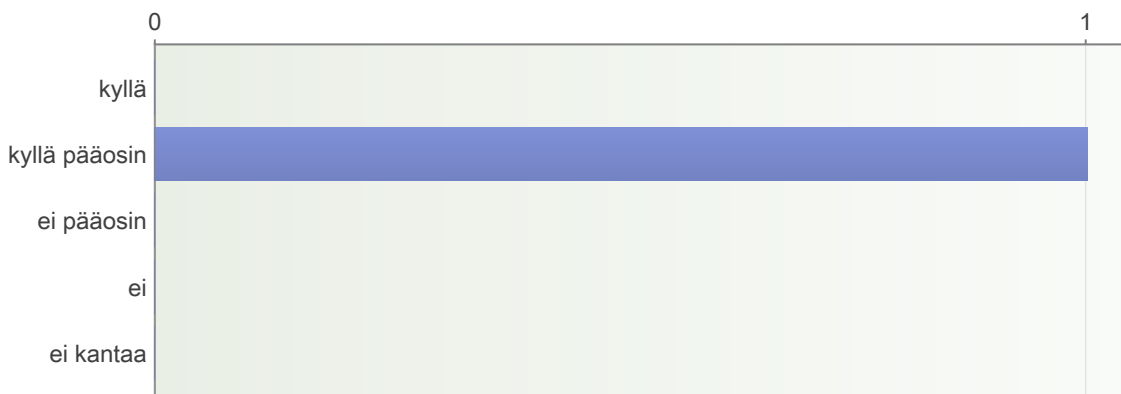
- Maakunnan yhtiömuotoisen organisoinnin siirtymäaika on riittävä.

27. 25. Muut vapaamuotoiset huomiot voimaanpanolaista.

Ei vastauksia.

28. 26. Valtio rahoittaa perustettavien maakuntien toiminnan, eli vastuu sosiaali- ja terveyspalveluiden rahoittamisesta osoitetaan valtiolle. Onko ratkaisu uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

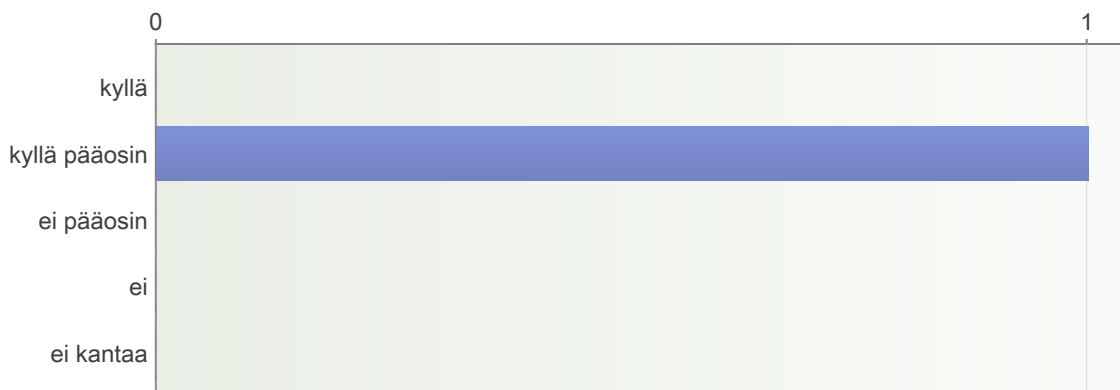

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Maakuntien itsehallinnon kannalta on ongelmallista, että ne ovat miltei kokonaan valtionrahoituksen varassa. Esitysluonnoksessa maakunnat ovan aivan liian tiukassa ja yksityiskohtaisessa valtionohjaukseen. Maakunnille tulisi turvata aito itsehallinto, mitä vahvistaisi maakuntien verotusoikeuden toteuttaminen uudistuksen myöhemmässä vaiheessa. Maakuntien kannalta ongelmana on nähtävä valtion rahoitukseen liittyvä tiukka ja yksityiskohtainen ohjaus. Maakunnilla ei verotusoikeuden puuttumisen takia ole juurikaan talouden liikkumavaraa palvelujen järjestämisessä. Lainanotto on rajattu tiukasti valtiolta saatavaan lainaan tai takaukseen. Asiakasmaksut palvelujen käytöstä ovat yksi tulonlähde maakunnille, mutta siitä ei saa tulla lähes ainoa keskeinen instrumentti talouden säätelyssä. Vaarana on, että asiakasmaksut eriytyvät maan eri osien kesken ja tämä vaarantaa koko uudistuksenkin perusteena olevan tasa-arvon kansaisten välillä. Pohjois-Karjalassa asukkaiden tulotaso on maan alhaisimpia ja tässä mielessä vaarana on, että käytettävissä olevista tuloista suhteellisen suuri osuus menisi peruspalveluihin.

29. 27. Maakuntien tuloja ovat valtion rahoitus (3 §) sekä asiakas- ja käyttömaksutulot (4 §). Lisäksi maakunnat voivat ottaa lyhytaikaista lainaa (3 §). Valtion rahoituksen kasvua rajoitetaan vuosittaisessa tarkistuksessa julkisen talouden kantokyvyn turvaamiseksi (6 ja 29 §). Onko maakunnilla riittävät taloudelliset edellytykset suoriutua lakisääteisistä tehtävistä?

Vastaajien määrä: 1

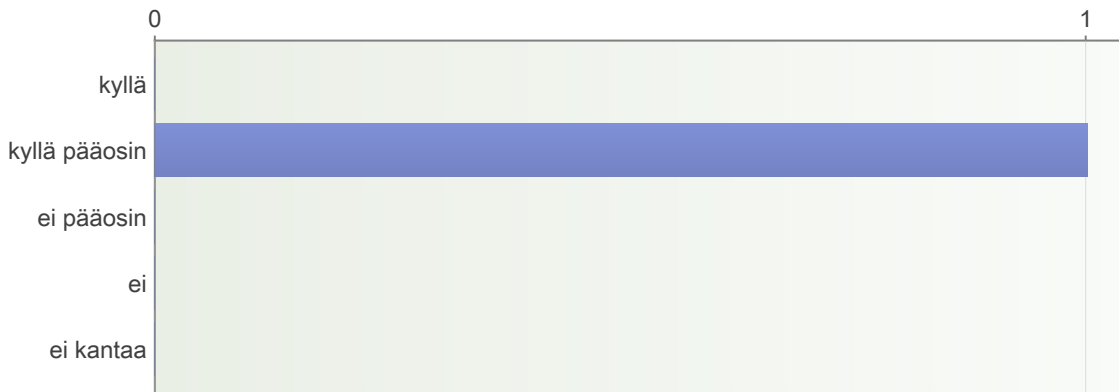

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Maakuntien uudet tehtävät muodostavat erittäin merkittävän kokonaisuuden, koko maan tasolla nettokustannukset ovat 17,6 mrd. €. Valtion maakunnille osoittama rahoitus olisi yleiskatteellista ja vastaisi erityisesti sosiaali- ja terveydenhuollon, mutta myös pelastustoimen kustannuksista. Näemme tärkeänä, että rahoitus tulee yleiskatteellisena maakunnille. Valtion rahoituksen liian tiukka ohjaus vähentää maakuntien taloudellista liikkumavaraa ja keinovalikoimaa. Verotusoikeuden puuttuminen on ongelma, samoin lainanoton rajausta valtiolta saatavaan lainaan tai takaukseen. Maakuntien rahoituslain mukaisilla rahoitusperusteilla tulee turvata jokaisen maakunnan rahoituksen riittävyys maakunnille lailla säädettyjen tehtävien ja velvoitteiden hoitamiseen (rahoitusperiaate). Ristiriidassa tämän periaatteen kanssa ovat maakuntalakiin sisältyvät maakuntien erittäin tiukat alijäämän kattamisvelvoitteet ja maakuntien arviointimenettelyn kriteerit sekä maakuntien rahoituslakiin sisältyvä maakuntien rahoituksen tason tarkistamiseen liittyvä rajoite rahoituksen enimmäiskasvusta (maakuntaindeksi + 0,5–1,0 %).

30. 28. Ovatko maakuntien valtion rahoituksen määräytymisessä käytettävät palvelujen käyttöä kuvaavat tarvetekijät (luku 3, ml. uusi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kerroin) ja niiden painokertoimet perusteltuja?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Maakuntien rahoituksen perustuminen todelliseen palvelutarpeeseen on oikeudenmukainen linjaus ja parantaa palvelujen yhdenvertaisuutta. Maakuntien valtion rahoituksen laskennalliset tekijät ovat pääosin hyviä ja perusteltuja. Niissä tulevat esille erilaiset väestön ikärakenteet ja varsinkin sairastavuus maan eri osissa. Pohjois-Karjalassa ovat ns. kansansairaudet viime vuosikymmenien hyvästä kehityksestä huolimatta edelleen selvästi koko maan tasoa korkeammat ja aiheuttavat korkeampia kustannuksia. Myös sosioekonomiset muuttajat kuvaavat hyvin erilaisia kustannustasoja maakuntien välillä. Maakunnan saaman rahoituksen osalta ongelmana on aluerakenteen huomioiminen. Sen painoarvo on koko maan tasolla ainoastaan yksi prosentti ja se on aivan liian vähän suhteessa väestötekijöihin. Asukastiheyden käyttäminen ainoana kriteerinä on siis riittämätön, kun huomioidaan Pohjois-Karjalan tyyppinen vesistöjen pirstoma aluerakenne. Aluerakenteella ja etäisyyksillä on selvä vaikutus kustannuseroihin eri puolilla maata. Asukastiheydenä tulee käyttää maakunnan kokonaispinta-alaa, mikä antaa paremman näkökulman kustannuksia lisäävään aluerakenteeseen nimenomaan vesistöjen pirstoman alueen osalta. Lisäksi tulee ottaa käyttöön pitkiä välimatkoja kuvaava laskentatekijä, missä huomioidaan todelliset etäisyydet, eikä kuten kuntien valtiosuujärjestelmässä on linnuntie-etäisyys. Rahoituskriteerinä on lisäksi esitetty hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kerrointa. Se on tärkeä ja toivon mukaan kannustava laskentatekijä, mikä edistää tärkeää terveyden edistämistyötä maakunnissa. Kriteerin laskentakaava on lakiesityksessä erittäin kyseenalainen ja ennen kaikkea epäselvä. Miten maakunnat palkitaan tästä tärkeästä työstä? Esimerkiksi Pohjois-Karjalan kuntasektori on rahoittanut maakunnan terveyden edistämisen professuuria jo useiden vuosien ajan, miten tämän kaltainen jo toimiva järjestely otetaan maakunnan rahoitusosuutta laskettaessa huomioon? Joka tapauksessa kriteeri tulee saada sellaiseksi, että se on helposti laskettavissa eikä siihen liity minkäänlaista spekulatiota maakuntien kesken. Lisäksi on nähtävissä, että valtion rahoituksen tarkistaminen vuosittain tulee aiheuttamaan maakunnille erittäin suuren haasteen saada talous pysymään tasapainossa. Ikääntyminen aiheuttaa Pohjois-Karjalassa 2020-luvulla koko maan arvioon nähden selvästi suuremman kustannuspaineen nousun. Miten tämä huomioidaan jos valtion rahoituksen kustannusnousu koko maassa on yhtä suuri eli maakuntaindeksin muutos lisättynä 0,5 prosenttiyksiköllä (alkuvuosina 1,0 %). Myös jäsentymätön on se, miten 3 miljardin euron kustannusten kasvua leikkaava ”säästö” saadaan toteutumaan ja miten eri maakunnat siihen kytketään. Maakuntien erilainen väestörakenne tulee rahoituksen vuosittaisessa korotuksessa huomioida samoin, kuten tapahtuu varsinaisen rahoituksen määrää laskettaessa. Taloudellisen huoltosuhteen (työvoiman ulkopuolella olevat työllisiä kohden) tarkastelu maakunnittain olisi tärkeää, niin että erilainen ja muuttuva väestörakenteen kehitys tulisi huomioiduksi tasapuolisesti myös välivuosina.

31. 29. Sosiaali- ja terveydenhuollon rahoituksessa siirytään asteittain menoperusteisesta rahoituksesta tarveperusteiseen rahoitukseen. Onko maakuntien rahoitukselle vuosille 2019–2023 esitetty siirtymäaika (27 – 28 §) riittävä?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä

- Siirtymäaika on riittävän pitkä ja riittävästi porrastettu, perusteltua olisi esitettyä nopeampi eteneminen tarveperusteiseen rahoitukseen.

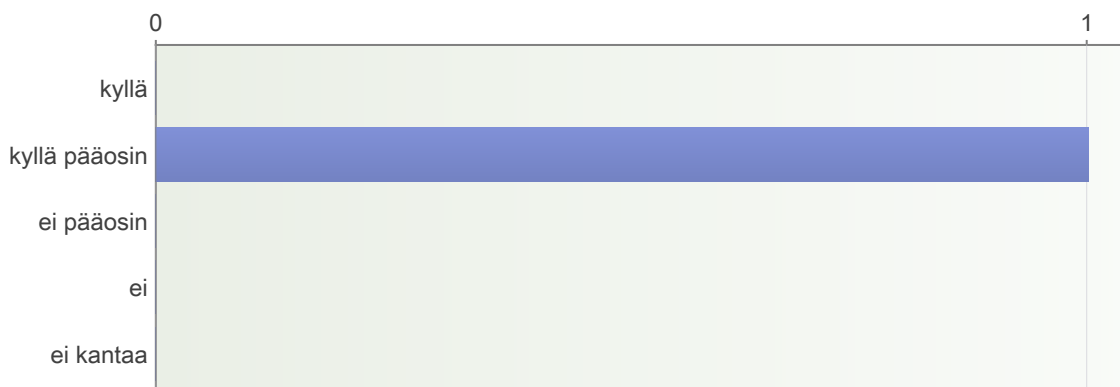
32. 30. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntien rahoituslaista.

Vastaajien määrä: 1

- Maakuntien muiden tehtävien rahoitus (4. luku) perustuu asukaskohtaiseen perushintaan. Tämä kriteeri ei ole oikeudenmukainen harvaan asuttujen ja pitkien etäisyyksien maakuntien kannalta. Rahoituksen perusteena tulisikin huomioida myös harva asutus (asukastiheyskerroin laskettuna kokonaispinta-alasta, sillä vesistöisyys on merkittävä este palveluiden saatavuudelle).
Kun kyse on maakunnittain erittäin suuresta taloudellisesta kokonaisuudesta, on syytä harkita myös maakuntia koskevaa, nykyisen kuntatalousohjelman mukaista erillistarkastelua. Tämä menettely kuntien taloudellisesta asemasta suhteessa tehtäviin olisi myös maakuntatasolla erittäin tärkeää. Ehdotettu julkisen talouden suunnitelma ei ole riittävä vaan olisi hyvä laatia vuosittain ”maakuntatalousohjelma”, missä maakunnittain tarkastellaan tehtävien ja rahoituksen tasoa sekä kunkin maakunnan taloudellista tilannetta. Perusteet tälle menettelylle korostuvat myös sen myötä, että valtion taloudellinen ohjaus ja siihen kytkettävä erittäin tiukka arviointimenettely tullaan toteuttamaan maakuntalain pohjalta. Jos maakunnan taloudellinen tilanne on heikko, niin se voi johtaa valtion arviointimenettelyyn ja jopa pakkoliitokseen. Kriteerien täyttymisen kynnyksellä maakunnalle on alempi kuin nykyisessä ns. kriisikuntalaissa, siksi tarvitaan vuosittain päivitettävää ”maakuntatalousohjelmaa” aivan nykyistä kuntatarkastelua vastaavasti.

33. 31. Pidätekö esitettyjä tapoja maakuntajaon muuttamiseksi tarkoituksenmukaisena?
(erityisesti maakuntajakolain 2 ja 10 §)

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

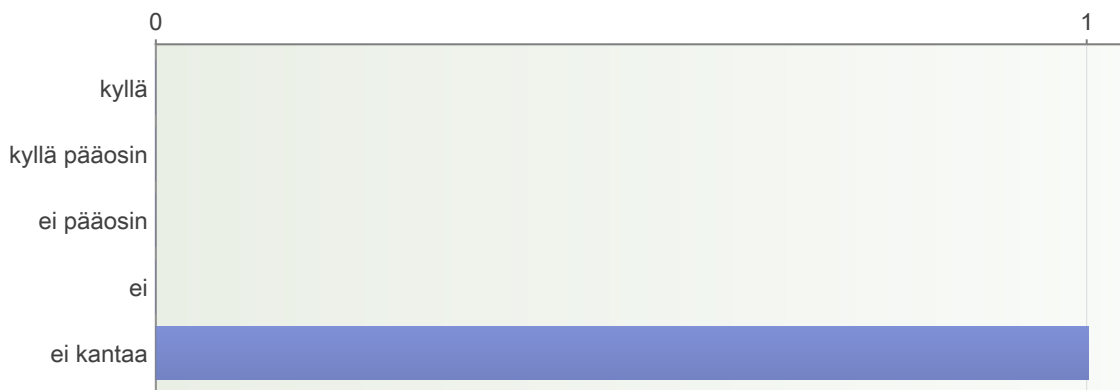
- Arviointimenettely on liian tiukka. Maakuntien arviointimenettelyyn perustuvaa maakuntajaon muuttamista vastoin maakuntien tahtoa emme kannata. Erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevien kuntien arviointimenettelyä vastaava menettely sopii huonosti maakuntiin, joilla jo lähtökohtaisesti tulisi olla taloudelliset edellytykset selvitä tehtävistään. Lisäksi arvioinimenettelyn käynnistymisen edellytyksenä olevat kriteerit ovat maakuntalaissa maakuntien näkökulmasta liian tiukat. Maakunnat voivat niiden perusteella liian helposti ajautua arviointimenettelyyn ja sitä kautta pakkoliitoksiin.

34. 32. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntajakolaista.

Ei vastauksia.

35. 33. Ovatko valtionosuusjärjestelmään esitetyt, sote-uudistuksesta aiheutuvien merkittävien kuntakohtaisten muutosten lieventämiseksi esitetyt tasausjärjestelyt ja muut muutokset hyväksyttäviä ja riittäviä (laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta 24 §, 27§ 27 b§ ja 55§)?

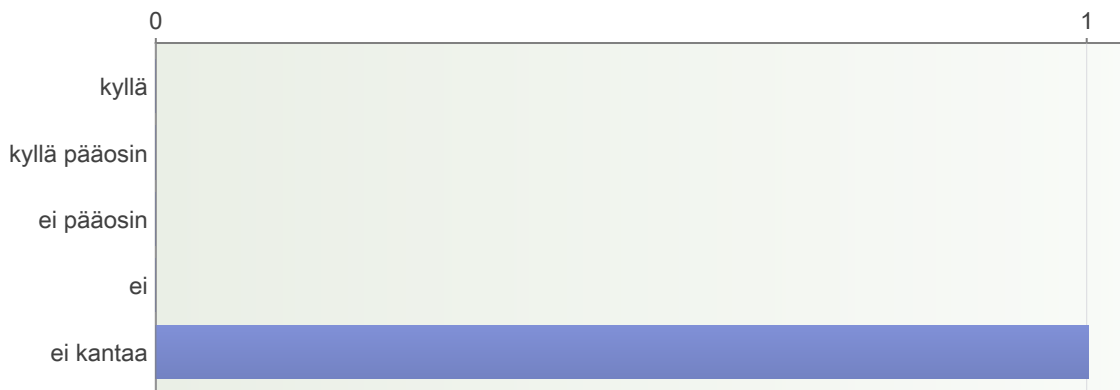
Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei kantaa

36. 34. Ovatko valtionosuuskriteerit (ml. uusi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen -kriteeri) sekä niiden painotukset perusteltuja (laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta, luku 2 sekä luonnos valtioneuvoston asetukseksi kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta 3 §)?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei kantaa

- Myönteistä kriteerien uudistuksesta: * On hyvä, että varsin keinotekoinen ja valtionosuuskriteeriksi sopimaton "työpaikkaomavaraisuus" poistuu * Verotuloihin perustuvassa valtionosuuksien tasauksessa tulee huomioida kaikki kuntien verotulot. Sinänsä on oikeasuuntainen esitys nykytilanteeseen nähden, että kiinteistöveroista 50 % huomioidaan laskennallisiin verotuloihin. Tämä esitys vie tasausta oikeaan ja tasa-arvoiseen suuntaan, mutta on siis riittämätön. * Saaristoisuus huomioidaan aikaisempaa paremmin ja näin osalle vesistöjen pirstomista kunnista tulee perusteltu lisäys valtionosuuksiin. Summan tulisi olla kuitenkin esitettyä suurempi. Kielteistä : * Valtionosuusjärjestelmästä on jouduttu rakentamaan selkiintymätön kokonaisuus, mikä johtuu tiukan aikataulun pohjalta eteenpäin vietävästä kuntien ja maakuntien toiminnan ja talouden suuresta muutoksesta. * Uutena kriteerinä esitetty hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lisäosan määräytymisperusteet ovat erittäin monimutkaiset. Niiden oikeudenmukainen laskenta ja kohdentuminen eri kuntiin tulee olemaan hyvin arveluttavaa. Kun kyseessä on suhteelliselta osuudeltaan pieni erä valtionosuuksien sisällä, tulee kriteeriä yksinkertaistaa huomattavasti nyt esitetystä. Ei ole nykypäivää ja normien purkamisen edistämistä, jos kriteerien laskentaa varten joudutaan laatimaan tarkastusraportit ja käymään läpi kuntien lukuisia asiakirjoja. Työmäärään nähden ja kuntien tasa-arvon kannalta esitetyt kriteerit tulee laittaa kokonaan uuteen selvittelyyn. * Kuntaliitosten yhteydessä ei ole tulossa turvaa siitä, että mahdolliset valtionosuusmenetykset korvataan yhdistyvälle kunnalle. Tämä asia on korjattava kirjauksella luvun 8 kohdalla (47§) "valtionosuuksien määräytyminen kuntien yhdistyessä" * Asukastiheyskertoimena on käytettävä kunnan kokonaispinta-alaa eikä maapinta-alaa perustuvaa. Vesistöisyys aiheuttaa tutkitusti korkeampia kustannuksia palvelujen järjestämisessä ja tässä mielessä tulee käyttää aluerakennetta paremmin kuvaavaa kriteeriä. * Syrjäisyyden lisäosa tulee uudistaa, sen mittauksessa matkana keskukseen tulee ottaa käyttöön todellinen etäisyys maanteitse eikä linnuntie-etäisyyttä.

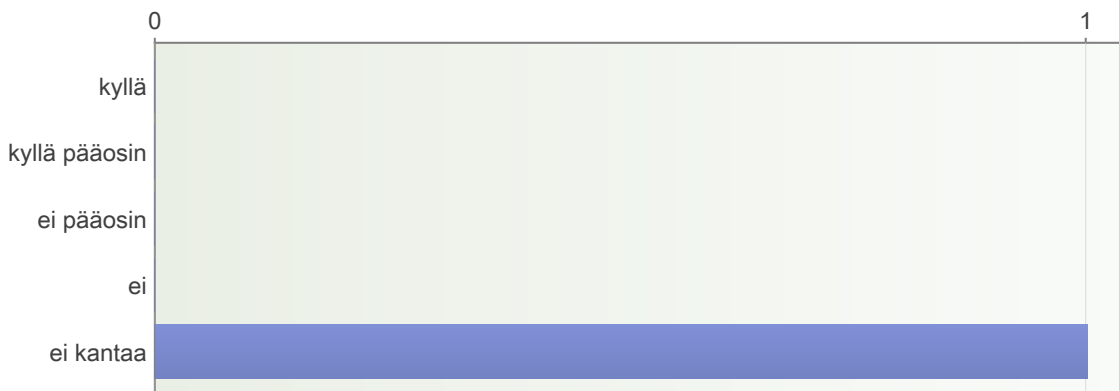
37. 35. Vapaamuotoiset huomiot hallituksen esityksen valtionosuuskokonaisuudesta.

Vastaajien määrä: 1

- Kuntien ja maakuntien uusia rahoitusjärjestelmiä on hyvä tarkastella kokonaisuutena ns. asukkaiden näkökulmasta. Tärkeää on turvata palvelujen saatavuus kohtuullisella verotuksen tasolla koko maassa. Uuden järjestelyn myötä kuntien veroprosenttien SUHTEELLISET erot kasvavat nykyisestä kuntien välillä. Tämä voi aiheuttaa heikoimman veropohjan kunnille suurempia haasteita selviytyä niistä palvelukustannuksista, jotka kunnille jäävät vuodesta 2019 lähtien. Uusi valtionosuusjärjestelmä pyrkii tasoittamaan kuntien välisiä eroja, mutta koelaskelmien perusteella on erittäin vaikeaa saada kokonaisuudesta selvää. Niinpä valtionosuusjärjestelmän uudistamista tulee välittömästi jatkaa. Kuntien kiinteistöjärjestelyjen osalta on lisättävä harkinnanvaraisia valtionosuuksia niin, että kuntien talous ja palvelujen järjestäminen ei vaarannu missään tilanteessa.

38. 36. Pidätkö maakuntien rahoituksen keräämiseksi esitettyjä valtion verojärjestelmän muutoksia hyväksyttävänä?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei kantaa

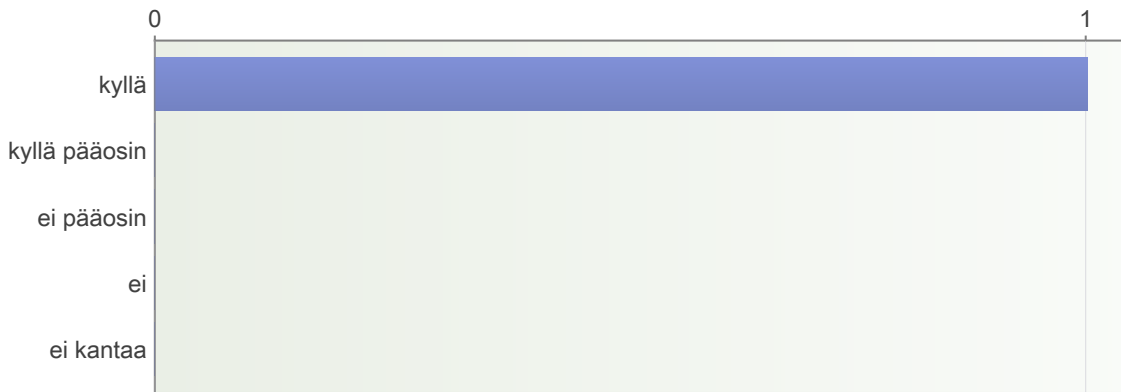
39. 37. Vapaamuotoiset huomiot verolaeista.

Vastaajien määrä: 1

- -

40. 38. Kunnallista henkilöstöä koskevan lainsäädännön soveltamisalaa ehdotetaan muutettavaksi koskemaan myös maakuntien henkilöstöä. Maakuntien työnantajaedunvalvontaa hoitaisi uudella lailla säädettävä Kunta- ja maakuntatyönantajat KT. Onko henkilöstön asemasta ja työnantajaedunvalvonnasta esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

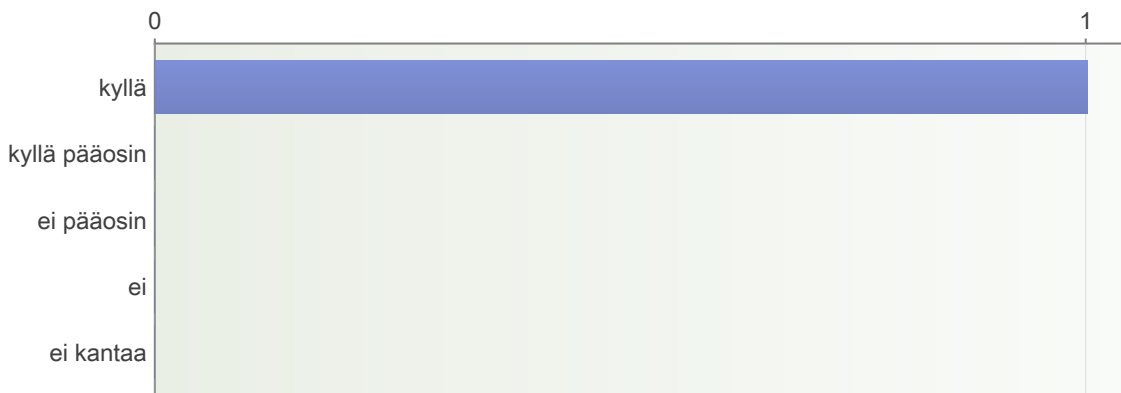

Avoimet vastaukset: kyllä

- Lakiesitysten mukaan perustettavien maakuntien henkilöstöön ehdotetaan sovellettavaksi kuntasektorin työ- ja virkasuhdelainsäädäntöä, joka muuttuu koskemaan myös maakuntia. Muun muassa yhteistoiminnan ja viranhaltijan palvelussuhteen ehtojen osalta säätelyn taso pysyy siis samana. Valtiolta siirtyvät työntekijät tulee huomioida uudistuksessa.

41. 39. Onko eläkkeiden rahoittamisesta esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä

- Maakuntien ja maakuntien palvelulaitoksen eläkevakuuttajaksi ehdotetaan Kuntien eläkevakuutusta Kevaa.

42. 40. Vapaamuotoiset huomiot henkilöstön asemasta ja/tai työnantajaedunvalvonnasta sekä eläkkeistä.

Vastaajien määrä: 1

- Säännökset asianmukaisia.
Henkilöstö on merkittävä voimavara uudistuksessa ja uudistus tulee tehdä yhdessä henkilöstön kanssa.

43. 41. Miten arvioitte uudistuksen vaikuttavan oman taustaorganisaationne asemaan?

Vastaajien määrä: 1

- Kunta on jo siirtänyt sosiaali- ja terveystalouden järjestämisvastuun kuntayhtymälle (Siun Sote). Heinäveden kunnan on tarkoitus säilyä itsenäisenä maakuntauudistuksenkin jälkeen. Kunnat ovat jatkossakin asukkaidensa yhteisöjä, eivätkä vain palvelujen tuottajia. Kunnan rooli kuntalaisten hyvinvoinnin ja alueen elinvoimaisuuden tuottajana ja edunvalvojana korostuu uudistuksen myötä. Uudistuksessa korostuva hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen ovat yhteydessä kunnan kaikkiin toimialoihin. Valtion ohjaama rahoitusjärjestelmä ei saa muutoksillaan vaikuttaa siihen, että elinvoimainen kunta ei selviäisikään lainmukaisista velvoitteista. Kunnille on turvattava riittävä rahoitus uudistuksen jälkeenkkin rahoitusperiaatteen mukaisesti. Kunnalla on oltava oikeus oman rahoituspohjan määrittämiseen.

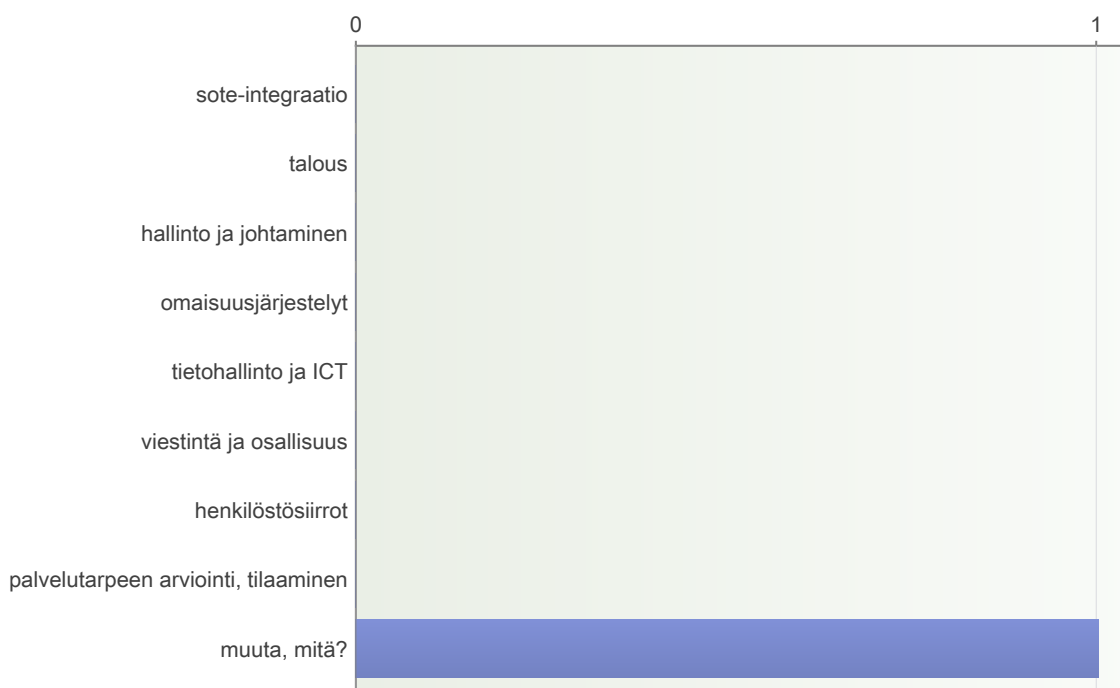
44. 42. Onko maakunnilla riittävät taloudelliset edellytykset suoritua lakisääteisistä tehtävistä uudistuksen voimaan tultua?

Vastaajien määrä: 1

- Esitetty maakuntien rahoitus on tiukka. Maakuntien kannalta ongelmana on nähtävä valtion rahoitukseen liittyvä tiukka ja yksityiskohtainen ohjaus, tämä pienentää maakuntien taloudellista liikkumavaraa ja keinovalikoimaa. Maakunnilla ei myöskään verotusoikeuden puuttumisen takia ole juurikaan talouden liikkumavaraa palvelujen järjestämisessä, tosin valtionrahoitus on käynnistymisvaiheessa perusteltu etenemistie. Lainanotto on rajattu tiukasti valtiolta saatavaan lainaan tai takaukseen.

45. 43. Mihin aiheeseen/aiheisiin liittyvää valtakunnallista tukea katsotte tarvitsevanne sote- ja maakuntauudistusten alueelliseen toteutukseen (voitte valita usemman vaihtoehdon)?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: muuta, mitä?

- Uudistuksen muutostuen tulee olla laaja-alaista ja vaikuttavaa. Käytännössä tämä tarkoittaa riittäviä resursseja sekä maakuntien ja kuntien omista tarpeista lähteviä tuen muotoja. Tärkeää on tunnistaa ja reagoida maakuntien erilaisuudesta ja prosessin eri vaiheista syntyneisiin erityistarpeisiin ja muutosjohtamisen haasteisiin.

46. 44. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

Vastaajien määrä: 1

- -

47. 45. Yksilöidyt säädösmuutosehdotukset.

Vastaajien määrä: 1

- Maakuntalaki

Maakuntalain 2 luku, Maakunnan tehtävät:

Maakunnan tehtäväala on varsin tiukasti rajattu ja tehtäväkokonaisuutta tulisi laajentaa nykyisestä.

Seuraavat laajennukset ja huomiot on syytä ottaa huomioon maakunnan tehtävissä:

1. Pelastustoimi

Pelastustoimi tulee järjestää 18 maakunnallisen pelastuslaitoksen mallilla.

2. Aluekehitys

Maakunnan aluekehitystehtävissä tulee varmistaa kehittämistoimien (aluekehitysviranomaisen tehtävät, strateginen alueen ja sen elinkeino- ja innovaatioympäristöjen kehittäminen, koulutus ja osaamisen kehittäminen, ennakointi ja tilastopalvelu, alueidenkäyttö, työvoima- ja yrityspalvelut) sekä rahoituspalveluiden integraatio yritys- ja kehittämisrahoituksessa maakuntiin (rakennerahastot, maaseuturahasto, kansalliset rahoitusvälineet). Asiakkaiden ja maakuntien yhdenvertaisuuden takia jatkovalmistelussa on tärkeää varmistaa Tekesin, Finpron ja Finnveran asiantuntijapalvelujen saatavuus kaikissa maakunnissa.

3. EU:n rakennerahasto- ja muiden EU -tukien nykyisin maakuntien liitoissa ja ELY-keskuksissa hoidettavat tehtävät

On huolehdittava, että kaikilla maakunnilla on välittävän viranomaisen tehtävä. Maakunnat voivat sopia itse, jos haluavat hoitaa tehtäviä muiden maakuntien kanssa.

4. EU- ja kansainväliset asiat

EU- ja kansainväliset asiat tulisi olla uuden maakunnan tehtävä, nyt lakiluonnoksessa kansainväliset asiat on linjattu kohtaan "voi halutessaan hoitaa".

5. Liikenneasiat

Liikenneasiat tulisi koota nykyistä vahvemmin maakuntien järjestettäväksi.

6. Ympäristöasiat

Jatkovalmistelussa on selvitettävä mahdollisuudet koota ELY-keskusten ympäristötehtäviä luonnoksessa esitettyä laajemmin maakuntien vastuulle.

7. Muut tehtävät

Maakunnan toimialaa tulee laajentaa siten, että maakunta voi ottaa hoitaakseen tehtäviä, joita alueen kunnat tai osa niistä ei hoida edellyttäen, että mukana olevat kunnat yhteisesti sopivat ja sitoutuvat rahoittamaan toiminnan eikä tehtävä kuulu valtion tai muiden toimijoiden vastuulle.

Maakuntalakiluonnoksen 9 luvun säännökset maakunnan palvelulaitoksesta tulee poistaa. Vaaleilla valitulla maakuntavaltuustolla tulee olla suorat vaikutusmahdollisuudet sen vastuulla olevien palveluiden strategiaan linjauksiin ja oman palvelutuotannon kokonaisuuteen.

Maakuntalakiluonnoksen 16 luvun säännökset valtakunnallisista palvelukeskuksista tulee poistaa laista. Maakunnat ovat itsehallinnollisia yksiköitä ja tukipalvelujen tarkoituksenmukainen järjestämien tulee olla maakuntien itse päätettävissä.

Maakuntien muiden tehtävien rahoitus (4. luku) perustuu asukaskohtaiseen perushintaan. Tämä kriteeri ei ole oikeudenmukainen harvaan asuttujen ja pitkien etäisyyksien maakuntien kannalta. Rahoituksen perusteena tulisikin huomioida myös harva asutus (asukastiheyskerroin laskettuna kokonaispinta-alasta, sillä vesistöisyys on merkittävä este palveluiden saatavuudelle).

Laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta, luku 2 sekä luonnos valtioneuvoston asetukseksi kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta 3 §)

* Verotuloihin perustuvassa valtionosuuksien tasauksessa tulee huomioida kaikki kuntien verotulot. Sinänsä on oikeasuuntainen esitys nykytilanteeseen nähden, että kiinteistöveroista 50 % huomioidaan laskennallisiin verotuloihin. Tämä esitys vie tasausta oikeaan ja tasa-arvoiseen suuntaan, mutta on siis riittämätön.

* Saaristoisuus huomioidaan aikaisempaa paremmin ja näin osalle vesistöjen pirstomista kunnista tulee perusteltu lisäys valtionosuuksiin. Summan tulisi olla kuitenkin esitettyä suurempi.

* Uutena kriteerinä esitetty hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lisäosan määräytymisperusteet ovat erittäin monimutkaiset. Niiden oikeudenmukainen laskenta ja kohdentuminen eri kuntiin tulee olemaan hyvin arveluttavaa. Kun kyseessä on suhteelliselta osuudeltaan pieni erä valtionosuuksien sisällä, tulee kriteeriä yksinkertaistaa huomattavasti nyt esitetystä. Ei ole nykypäivää ja normien purkamisen edistämistä, jos kriteerien laskentaa varten joudutaan laatimaan tarkastusraportit ja käymään läpi kuntien lukuisia asiakirjoja. Työmäärään nähden ja kuntien tasa-arvon kannalta esitetyt kriteerit tulee laittaa kokonaan uuteen selvittelyyn.

* Kuntaliitosten yhteydessä ei ole tulossa turvaa siitä, että mahdolliset valtionosuusmenetykset korvataan yhdistyvälle kunnalle. Tämä asia on korjattava kirjauksella luvun 8 kohdalla (47§) ”valtionosuuksien määräytyminen kuntien yhdistyessä”.

* Asukastiheyskertoimena on käytettävä kunnan kokonaispinta-alaa eikä maapinta-alaa perustuvaa. Vesistöisyys aiheuttaa tutkitusti korkeampia kustannuksia palvelujen järjestämisessä ja tässä mielessä tulee käyttää aluerakennetta paremmin kuvaavaa kriteeriä.

* Syrjäisyyden lisäosa tulee uudistaa, sen mittauksessa matkana keskukseen tulee ottaa käyttöön todellinen etäisyys maanteitse eikä linnuntie-etäisyyttä.